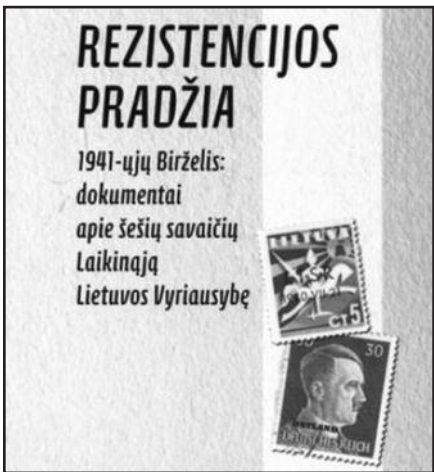

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Naujos V. Landsbergio knygos
„Rezistencijos pradžia“ pristatymas – 6 psl.

- Tema: Lojalumas valstybei, Prezidentei ir sau – 2, 11
- Lietuva – kaip Sacharos dykuma – 3, 5
- Išmokti istoriją – 3
- St. Petersburg, FL lietuvių žinios – 4
- Kalbos apie laisvę Washington, DC – 4
- LR gen. konsulas NY lankėsi Apreiškimo parapijos piknike – 5
- LR ūkio ministras – DePaul University – 5
- Ar bus atkurti Tolminkiemio vargonai? – 6
- Paskutinė kadencija (63) – 9
- Prieš 100 metų ir dabar – 10–11

Valiutų santykis
1 USD — 2.67 LT
1 EUR — 3.45 LT

Čikagoje vyko Pasaulio lietuvių ekonomikos forumas

Čikaga („Draugo“ info) – Š. m. rugsėjo 21 d. Čikagoje vyko Pasaulio lietuvių ekonomikos forumas (PLEF). Lietuvos verslo konfederacijos rengiamas kasmetinis PLEF yra vienas didžiausių Lietuvos ekonomikos ir verslo plėtros renginių užsienyje. PLEF sumanymas pirmą kartą buvo įgyvendintas 2009 m., kai Vilniuje įvyko forumas tema „Konkurencinga Lietuva: inovatyvi ekonomika, efektyvi verslo plėtra ir investicijos“. 2010 m. PLEF vyko Londone, 2011 m. jis vėl sugrįžo į Lietuvos sostinę, kur buvo surengtas kartu su XV Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumu. Tokio organizavimo principo, pagal kurį forumas vienais metais rengiamas Lietuvoje, kitais – gausiai lietuvių gyvenamoje užsienio šalyje, ketinama laikytis ir ateityje.

Forumo metu buvo pristatytas Lietuvos investicinis klimatas, pagrindiniai ekonominiai rodikliai, o tarptautinės bendrovės dalinosi investavimo ir verslo vystymo Lietuvoje patirtimi. Renginio organizatoriai teigė, kad šįkart PLEF'e dalyvauja per 100 JAV bendrovių, iš kurių bent pusėi atstovauja JAV gyvenantys lietuvių kilmės verslo atstovai ir

Pirmoji PLEF'o sesija. Iš k.: buvęs „Anheuser-Bush InBev“ prezidentas, buvęs „Philips Electronics NV“ vicepirmininkas prof. Pierre Jean Everaert, „Swedbank“ vyr. ekonomistas Nerijus Mačiulis, LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, LR ūkio ministras Rimantas Žylius, renginio vedėjas Richard Paullin ir LR užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas.

Tauro Bublino nuotr.

įvairių sričių specialistai. Keletas dalyvių atvyko iš Kanados ir Jungtinių Arabų Emyratų, iš Lietuvos atvyko daugiau nei dvidešimt verslininkų. Didžiausią lietuvišką bendruomenę turinčiame JAV mieste vykusio PLEF pagrindinis tikslas – pa-

rodyti Lietuvos ekonominę pažangą, pasiektą per daugiau nei dvidešimt nepriklausomybės metų. Apie tai kalbėjo Lietuvos ekonomikos žinovai, itin didelis dėmesys buvo skiriamas Lietuvoje jau vykdančių veiklą JAV įmonių patirčiai pristatyti.

Rinkėjų sąrašuose – 2,5 mln. šalies piliečių

Vilnius (BNS) – Eiliniuose Seimo rinkimuose spalio 14 dieną balsuoti galės per 2,5 mln. rinkėjų. Iš ankstiniuose rinkėjų sąrašuose iš viso įrašyta 2.569,497 Lietuvos piliečių, pranešė Vyriausioji rinkimų komisija. Didžiausios apygardos – Justiniškių (43,243 rinkėjai) ir Karoliniškių

(43,406) sostinėje, Širvintų-Vilniaus (43,200), mažiausios – Centro (28,963) ir Kalniečių (29,077) Kaune, Ignalinos-Švenčionių (29,000), Akmenės-Joniškio (29,119). Palyginti su pastaisiais visuotiniais rinkimais 2011 metų vasarį į savivaldybių tarybas, rinkėjų skaičius šiuose Seimo rinki-

muose mažėja 68,236 piliečiais. Palyginti su 2008 metų Seimo rinkimais, šiuose balso teisę turi 126,593 piliečiais mažiau. Seimo rinkimuose dėl mandatų kovos 17 partijų ir viena keturių partijų koalicija, iš viso į Seimą kandidatuoja netoli 2,000 kandidatų.

Vilniaus geto dainos priminė Holokaustą Lietuvoje

Washington, DC (LR ambasada JAV) – Prisimenant Vilniaus geto sunaikinimą ir pažymint Nacionalinę Holokausto aukų atminimo dieną, Lietuvos ambasadoje JAV rugsėjo 22 d. surengtas Vilniaus geto dainų koncertas. Renginyje dalyvavęs Lietuvos užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas sakė, kad Lietuvos Vyriausybės pastangų dėka sovietų okupacijos metais nutylėta skaudi Holokausto tema vis labiau išsitvirtina Lietuvos visuomenės atmintyje. Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis pabrėžė, kad Holokaustas skaudžiai palietė ne tik žydų tautą, nes tai buvo visos Lietuvos tragedija.

1941–1943 m. Vilniaus gete sukurtas dainas ir liturgines giesmes jidiš kalba atliko garsus JAV baritonas Jerome Barry. Jam akompanavo lietuvių pianistas Edvinas Minkštinas. Koncerto metu skambėjo Vilniaus gete karo metu nepalūžusių ir kūrusių Kasriel Broydo, Šmerlo Kačerginskio, Hiršo Gliko ir kitų autorių dainos. Ambasadoje surengtas koncertas simboliškai pradėjo JAV ir kitose šalyse vykstantį baritono J. Barry ir pianisto E. Minkštino koncertinę kelionę, kurios metu bus atliekamos Vilniaus gete sukurtos dainos.

Prezidentė dalyvauja JT Generalinėje Asamblėjoje

New York (President.lt) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvauja New York mieste vykstančioje 67-ojoje Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos bendrųjų debatų sesijoje. Šiemet pasaulio vadovai diskutuoja, kaip taikiomis priemonėmis spręsti tarptautinius nesutarimus.

Lietuvos vadovė pabrėžia, kad energetika yra viena iš pagrindinių šiuolaikinių konfliktų priežasčių, ir ragina tarptautinę bendruomenę skirti ypatingą dėmesį energetinių konfliktų prevencijai. Viešnagės metu prezidentė kartu su pasaulio valstybių vadovais dalyvaus JT Generalinio Sekretoriaus Ban Ki Moon rengiamuose darbo pietuose ir dvišalių pokalbių susitikims su kitų šalių vadovais. Lietuvos vadovė taip pat susitiks su Latvijos prezidentu paminėti Baltų vienybės dieną. D. Grybauskaitė aplankys Rugsėjo 11-osios aukoms atminti skirtą memorialą, kuris yra įsteigtas sugriautų Pasaulio prekybos centro „Dvynių“ vietoje.

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Redakcijos žodis

Rudens semestrą ketvirtadalis iš 85 Lietuvoje veikiančio ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto studentų, pagal mainų programas išvykusių studijuoti į svečias pasaulio šalis, naujus mokslo metus pasitiko Azijos ir Šiaurės Amerikos universitetuose. Dalyvaudami mainų programose studentai mielai renkasi ir senąsias Europos šalis, iš kurių populiariausios Prancūzija, Austrija, Norvegija, Ispanija, Vokietija. Tarp studentų populiarėja ir dvigubo diplomo programos, suteikiančios galimybę įgyti du tarptautinio lygio diplomus. Be abejo, išvykti mokytis į užsienį studentus vilioja du dalykai: jie nori pažinti tolimus, egzotiškus kraštus ir įgyti šiandien reikalingą bei populiarių išsilavinimą. Tik kyla klausimas, kiek lietuvių, pasinaudojusių galimybe mokytis garsiausiuose užsienio universitetuose, pasiliks dirbti ir gyventi Lietuvoje?

Redaktorė Loreta Timukienė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikaitė@gmail.com
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

TEMA: LOJALUMAS VALSTYBEI, PREZIDENTEI IR SAU

Nepriekaištingo vardo mįslės

DALIUS STANCIKAS

Kai prieš Seimo rinkimus rašiau apie slepiamą kandidatę į Prezidentus Dalią Grybauskaitės biografijos puslapį (ilgalaikį komunistinio režimo pamatų stiprinimą – kompartijos elito rengimą aukštojoje partinėje mokykloje) ir kėliau klausimą, ar toks žmogus gali pateisinti partizanų, politinių kalinių ir šiaip dorų, savo dvasia laisvų piliečių lūkesčius atvesti Lietuvą į visišką demokratiją, buvau gana priešiškai sutiktas net savo aplinkos žmonių. Leisk žmogui keistis – juk Grybauskaitė ilgai sėmėsi patirties vakarietiškos demokratijos valstybėse, kur a. a. premjero, ilgamečio kompartijos Centro komiteto atstovo Algirdo M. Brazausko dėka net prasimušė iki Europos Sąjungos elito – tapo Lietuvos atstove Europos Komisijoje.

Kaip argumentas man nepadėjo ir taikli (savi)ironiška ekspremjero Gedimino Kirkilo replika: Kirkilas, turintis aukštosios partinės mokyklos diplomą, yra baisus komunistas, o štai jo buvusi dėstytoja, nuvedusi iki to diplomo, – tikra patriotė. Ir vis dėlto geranoriškumas nugalėjo. Nors dėl pagarbos miškų bunkeriuose ar lageriuose žuvusiesiems ir nebal-savau už buvusią aukštosios kompartijos mokyklos dėstytoją, po jos tapimo valstybės vadove nutariau elgtis krikščioniškai – vidujai nusiteikiau galimai viltingai ateičiai. Juk prieš 2000 metų ir Saulius virto Pauliumi – iš Kristaus mokinių persekiotojo tapo viena iš pamatinių krikščionybės figūrų. O ir pati Grybauskaitė per rinkimų kampaniją viešai rodė krikščionišką pamaldumą.

Todėl kurį laiką atlaidžiai žiūrėjau net į labai jau keistas Lietuvos Prezidentės pastangas draugauti su Baltarusijos diktatoriumi Aleksandr Lukašenka, kurios vieną dieną išvirsto į vieno iš Baltarusijos laisvės vadovų – Alesi Beliacki išdavystę. Visuomenės pasipiktinimo išsigandęs teisingumo ministras Remigijus Šimašius net nubėgo tartis pas Prezidentę – ką čia jam daryti, gal reikia trauktis, tačiau iš „baltųjų rūmų“ S. Daukanto aikštėje sugrįžo padrašin-tas ir pažvalkęs – jis nekaltas. Štai tada ir buvo tas pirmas kartas, kai atsirado ministras „nė prie ko“. Vėliau, kaip žinome, ministrų „nė prie ko“ sąrašas vis ilgėjo. O ilgainiui ir galutinai tapo aišku – kad ir kaip vilką šersi, vis tiek į mišką žiūrės.

Grybauskaitės artimi santykiai su diktatoriumi Lukašenka pasirodė grįsti ne vien dėl gerų kaimynystės santykių tarp geografiškai artimų kaimynų, kaip pateikiama viešai visuomenėje, bet ir dėl artimo Baltarusijos diktatoriaus bei Lietuvos Prezidentės (buvusio kolūkio pirmininko ir partinės mokyklos dėstytojos) požiūrio į valstybės valdymą. Sakysite, perlenkiu? Gerai, padėliokime aplinkybes ir figūras.

Kas bent kiek domisi Baltarusijoje skiriamais vadinamųjų jėgos struktūrų vadovais, puikiai žino, kad svarbiausias jų privalomas bruožas yra ne kompetencija, o lojalumas diktatoriui. Ar ne tuo pačiu principu Grybauskaitė parenka ir Lietuvos teisėsaugos pareigūnus? Kuo baigėsi Lietuvos teisėtvarkos reforma? Kas lėmė naujų Valstybės saugumo de-

mų, buvo priverstas trauktis, nes buvo per daug savarankiškas ir ne per daug paklus-nus Prezidentei pareigūnas. Tiesiog turėjo savo nuomonę.

Ir štai visiškai priešing-as atvejis: Prezidentės Naujojoje Akmenėje atrastas ir naujai iškeptas generalinis prokuroras Valys pats asmeniškai partrenkia pėsčiųjų perėjoje moterį. Ir kokia yra Prezidentės reakcija? Ji taip pat, kaip ir Telyčėno atžvilgiu, sveikina Valio principingumą – norą trauktis, bet... jo neatleidžia. Kuo paremtas šis dvejopas reikalavimas, jei ne lojalumo lygiu?

Tiesiog stebėtina principinga Prezidentė buvo ir FNTT vadovų Vitalijaus Gailiaus ir Vytauto Giržado atveju – tokio rango pareigūnai turi būti nepriekaištingo vardo ir pri- valo trauktis. Nesvarbu, kad melo de- tektorius nėra joks teisėtas teisingumo vykdytojas, o tų vyrų biografijas puošia išpūdingi darbai – kaip ir Telyčėnas daug metų rizikavę savo bei savo šeimų narių gyvybėmis ko- vojo su žiauriausiomis ir pavojin- giausiomis Lietuvoje nusikaltėlių gaujomis. Visos abejonės dėl valsty- bės vadovės sprendimo (tiksliau – spec. tarnybų suformuotos nuomo- nės) reiškia nelojalumą, o tai jau ne- priekaištingo vardo pabaiga.

Ir štai tuomet naujuoju FNTT vadovu tampa prezidentinės vadybos

Nuo šiol visi valstybės tarnautojai, ypač aukšti teisėsaugos pareigūnai gali skersai ir išilgai pažeidinėti Viešų ir privačių interesų įstatymą, savo neveikimu ar aplaidumu daryti tęstinius nusižengimus ir sulaukti globėjiško Prezidentės „stogo“. Nes pagal Konstitucijos 29 straipsnį „įstatymui, teismui ir kitoms valstybės insti- tucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs“. Juokauju, žinoma.

užkulisiuose, prie uždary durų ir išjungtų telefonų šnabždamasi apie neteisėtas kasdienes pokalbių ste- nogramas ant Prezidentės stalo? Ar kas nors kada paneigs tarp teisėsau- gininkų sklandančią versiją, kodėl Prezidentė taip ilgai ieškojo naujo ge- neralinio prokuroro: neva iš penkių kviestų prokurorų tik Valys sutiko su svarbiausia sąlyga – besąlygišku pak- lusnumu „baltiesiems rūmams“?

Kaip esminį trejų metų valdymo darbą Prezidentė paprastai pristato savo kovą su korupcija – neva jai pa- galiau pavyko teisėsaugą atskirti nuo politikų įtakos. Kadangi, kaip teigia Aristotelis, politika – tai menas val- dyti valstybę, taigi valstybės vadovė ir yra pati didžiausia politikė, mums būtina įsitikinti, kaip Prezidentei pavyko atskirti teisėsaugą nuo savęs. Dauguma jau primiršo, kaip pernai Prezidentė viešai sveikino genera- linio komisaro Vizgirdo Telyčėno principingumą – atsistatydinimą dėl girto eilinio policijos budėtojo pada- rytos automobilio avarijos. Tačiau politiniuose užkulisiuose buvo gerai žinoma, kad tai tebuvo Telyčėno pa- sitraukimo pretekstas. Didelis auto- ritetas tarp policininkų, žmogus, tu- rintis išpūdingų profesinių pasieki-

pavyzdys – toks Jucevičius, kurio geras vardas Prezidentės akyse lieka nepriekaištingas net tuomet, kai Vy- riausioji tarnybinės etikos komisija nustato, jog Jucevičius pažeidžia vie- šus ir privačius interesus, nes pats pasirašo pagiriamąjį raštą apie save, idant gautų paaukštinimą, kai pa- aiškėja, kad, dirbdamas FNTT Ope- ratyvinės veiklos skyriaus viršinini- ku, „organizuodamas skyriaus veik- lą nuo 2005 iki 2011 metų, dėl savo ap- laidumo, išreikšto neveikimu, netin- kamai atliko savo pareigas ir tuo padarė tęstinį nusižengimą“ (STT tyrimo pažyma), ir netgi viešai mela- vo, pažeisdamas Vidaus tarnybos pa- reigūno priesaiką (Seimo komisijos išvada).

Praėjusią savaitę Vyriausioji tar- nybinės etikos komisija nustatė, kad generalinio prokuroro pavaduotojas Darius Raulušaitis pažeidė du Vie- šųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo straip- snius, o tai reiškia, kad Raulušaičio veiksmai, susiję su banko „Snoras“ tyrimu, valstybinės svarbos tyrimu, susijusiu su milijardais litų, nebuvo nešališki, sąžiningi ir pažeidė parei- gūno nepriekaištingą vardą. Ir ką?

Nukelta į 11 psl.

Lietuvoje – pats kalbėjimo įkarštis. Prieš rinkimus postringauja visi – ir tie, kurie nori patekti į Seimą, ir tie, kurie nenori trauktis iš jo. Savo privalumus bei nuopelnus sureikšminti linke visi. Klaidos arba nutylimos, arba suklydimus bandoma permesti ant priešininko pečių. Parlamentaro kėdės trokštantys save liaupsina visur, kur tik įmanoma. Net ir autobusų, troleibusų stotelėse jau puikuojasi plakatai su akį režiančiais šūkiais: „Mes žinome, mes galime, mes mokame.”

Atvirai kalbant, visai netraukia vakarais sėdėti prie televizoriaus ekrano ir klausytis priešrinkiminių ginčų, nes tokiose diskusijose tiesos – mažiausiai. Tačiau nekreipti dėmesio į vangią, nuobodoką rinkiminę kampaniją – taip pat lyg ir nedera, juk netrukus reikės dalyvauti rinkimuose. Tad valstybės reikalams neabejingiems piliečiams, nori jie to ar ne, tenka stebėti „politines muilo operas”.

Vis neapleidžia mintis, jog staigai ims ir paaiškės, už kokią partiją balsuoti – prasmingiausia. Deja, kuo daugiau valandų praleidžiu stebėdamas priešrinkiminius ginčus, tuo labiau tokia viltis blėsta. Ir vėl lietuvių verčiami rinktis ne pačius geriausius iš geriausiųjų, o tik mažesniąją blogybę iš visų įmanomų bei nuspėjamų šunkelių ir klystkelių.

Jei reiktų prisiminti vieną iš keisčiausių priešrinkiminių laidų, tikriausiai įvardinčiau LRT laidą „Savaitė”, kurioje žurnalistė Nemira Pumprickaitė kalbino Seimo pirmininkę Ireną Degutienę. Skubu pabrėžti, jog žurnalistė dėl to keistumo – mažiausiai kalta. Dviprasmišką išpūdį paliko ne žurnalistės klausimai, o Seimo vadovės atsakymai.

Be abejo, konservatoriams-krikščionims demokratams atstovaujanti

Lietuva – kaip Sacharos dykuma

GINTARAS VISOCKAS

Seimo vadovė pateikė minčių, kurioms nepritarti būtų tiesiog kvaila. Tačiau Degutienės nuoširdumu sunku patikėti, kai ji tvirtina nežinanti, iš kur ir kodėl sklinda kalbos, esą Seimas – tai tarsi lovyys, prie kurio visi nori kuo arčiau prieiti. „Visiškai nežinau, iš kur tokios kalbos, ir kur tas labai dosnus lovyys Seime”, – maždaug taip visai Lietuvai tvirtino Seimo vadovė. Ji greičiausiai tik apsimeta, nežinanti, kodėl visuomenė parlamentaro darbą prilygina pelningam, ramiam, didelės atsakomybės nereikalaujančiam užsiėmimui. O jei nežino, kodėl atsiradęs toks paliginimas, vadinasi, ji asmeniškai labai atitrūkusi nuo realių, daugumai Lietuvos piliečių aktualių klausimų. Bet koku atveju – tai didelis minusas.

Suglumti privertė ir Seimo pirmininkės žodžiai apie „deguto šaukštą, sugadinusį medaus statinę”. „Savaitės” žurnalistė priminė, jog tik 5 proc. Lietuvos žmonių pasitiki Parlamentu ir net 70 proc. – juo nepasitiki. Pasitikėjimas partijomis Lietuvoje – dar mažesnis. Partijų veiksmingumu tiki vos 4 proc. lietuvių. Blogesnių duomenų nė nesugalvosi. O kaip į šias pastabas reagavo Seimo pirmininkė? Ji prakalbo apie... negražius pavienius atvejus. Esą dėl pavienių Seimo narių elgesio mes ir turime tokį nepalankų viso Seimo vertinimą. Seimo pirmininkė, kai jos paklausė, kodėl toks lietuviams ne-

mielas tapo 1991 m. narsiai gintas Seimas, pasitelkė lietuvišką patarlę apie medų ir šaukštą deguto. Bet ko vertas įsitikinimas, jog Lietuvos Seimo įvaizdį griaua būtent pavieniai parlamentarai? Gal jau laikas pradėti kalbėti ne apie pavienius, bet apie masinius neigiamus reiškinius? Gal dabar labiau tiktų vaizdingą lietuviškąją patarlę apversti aukštyn kojomis ir tvirtinti, jog kai kas statinę deguto beviltiškai bando pagardinti medaus šlakeliu?

O jei derėtų įvardinti TV laidą, kuri pasirodė esanti ir prasminga, ir įdomi, ir išties gyvybiškai svarbi, nedvejodamas įvardinčiau LRT žurnalistą Virginijaus Savukyno pokalbį su politikos apžvalgininku Rimvydu Valatka. Žinoma, Valatkos daug kas nemėgsta. Kitaip tikriausiai ir negali būti. Juk nuo jo plunksnos aštrumo daug kas kentėjo. Tačiau net ir didžiausi Valatkos nedraugai turėtų pripažinti, jog šio žurnalistų veikla – unikali. Jau beveik 24-eri metai kiekvieną savaitę įtakinguose, dideliu tiražu turinčiuose leidiniuose pasirodo jo komentarai. Galima tik pavydėti darbštumo: apžvalgų rašyti nesutrukde niekas – nei atostogos, nei šventės, nei depresijos.

Tai, ką „Įžvalgose” įvardino politikos apžvalgininkas Valatka, – aktualu mums visiems. Politikos apžvalgininkas prabilo apie esminę, pagrindinę lietuvių tautos bėdą – mes sparčiai nykstame, nes nebegim-

dome vaikų. Jei Lietuva ir toliau eis tokiais keliais, kokiais ėjo pastaruosius 10–12 metų, ji nebeturi ateities. Marcinkonių seniūnijoje gyventojų tankis šiuo metu – beveik kaip Sacharos dykumoje: kvadratiniam kilometre Marcinkonių apylinkėse gyvena vidutiniškai 1,8 žmogus, Sacharos smėlynuose – 1 žmogus kvadratinėje mylioje. Lietuvoje jau itin daug seniūnijų, kur per paskutiniuosius keletą metų negimė nė vienas vaikas. Lietuvos universitetų vadovai žino, jog po 10 metų studentų Lietuvoje bus du sykius mažiau nei dabar. Šiomet rugsėjo mėnesį į mokyklas atėjo 20,000 vaikų mažiau nei pernai. O tai reiškia, kad apie 1,000 mokytojų neteko darbo tik todėl, kad klasėse nebelenkio mokinių.

Kalbėdamas „Įžvalgose” politikos apžvalgininkas Valatka nuolat pabrėždavo: jeigu mes nepradėsime veikti, tai projektas „LIETUVA” būtinai užsidarys. Nepriklausomybę pasitikome turėdami 3,7 mln. gyventojų, po 10 metų mūsų jau buvo tik 3,4 mln. žmonių. Dar po dešimtmečio mūsų beliko tik 3 mln., po 10 metų skaičiai bus dar baugesni – mūsų bus vos 2,5 mln.

Demografinė padėčiai labai nepalanki ekonominė padėtis. 1990 m. pradėjome su nuline skola. Po 10-ies nepriklausomybės metų skola išaugo iki 13 mlrd. lt. Dar po dešimtmečio skola išaugo iki 50 mlrd. lt. Kai pastatysime naująją atominę elektrinę, skola greičiausiai jau sieks 80–90 mlrd. lt. Kas juos gražins, jei lietuvių tauta sparčiai sensta, jei nebegimdo vaikų?

Valatkos žodžiais tariant, turime tik du variantus: arba pradėdame gimdyti daugiau vaikų, įvairiausiais būdais bei priemonėmis skatindami gausias šeimas, ir demografiniai rodikliai po kelių **Nukelta į 5 psl.**

I

Ar galima išmokti istoriją? Galima iškalėti datas, suskaičiuoti numestų bombų skaičių, išvardinti žuvusius, perskaičiuoti į Sibirą ištremtų žmonių pavardes ir nieko nemokėti. Nemokėti moraline prasme, t. y. ir toliau likti neatsakingu už tai, kad kažkam kitam skauda, skaudėjo ar skaudės.

Turbūt geriausias būdas mokytis – patirti istoriją nervų ląstelėmis. Tik tada ji tampa tavo patirtimi, tavo emocijų ir pasąmonės nuosavybe. Tokia istorija paveikia elgesį, dažnai net keičia jį.

Kada istorija tampa asmeniška? Susijaudinus, išsiskaudinus, įsimylėjus... Tada tampa nebesvarbu, ar tai įvyko tavo šalyje ar kitam pasaulio pakraštyje.

O sujaudinti gali daug kas – mamos pasakojimas, kaip ją ištremė į Sibirą tiesiai iš studentų bendrabučio Kaune, arba sovietmečiu slapta gauta archyvinė nuotrauka, kurioje nufotografuoti Lietuvos partizanų lavonai – išmėtyti ant gatvės, išniekinti bei šunų apgraužti.

Taip pat sujaudinti gali gera knyga arba filmas. Kaip holokaustas (po „Šindlerio sąrašo”) tapo asmenine viso pasaulio istorija, taip ir lietuvių kančios tapo savomis ne tik lietuviams, kai Amerikoje išpopuliarėjo Rūtos Šepetys knyga „Tarp pilkų debesų”, kurioje rašoma apie lietuvių tremtį į Sibirą.

II

Mene visad įdomiausia tai, kas asmeniška, ypač poezijoje. Neįmanoma aprašyti kito žmogaus skausmo taip kaip savo. Arba reikia sugebėti persikūnyti ir pajusti kito žmogaus istoriją savimi. Svarbu, kad ji nebūtų sumeluota.

Kai augau sovietų okupuotoje Lietuvoje, oficiali pokario istorija skambėjo labai paprastai: buvo gerieji liaudies gynėjai ir buvo banditai, buržuaziniai nacionalistai, kurie norėjo atstatyti ka-

Išmokti istoriją

(kalbėjimas Gioteborgo knygų mugėje)

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS

pitalistinę santvarką ir toliau išnaudoti vargšus darbo žmones. Bet ši oficiali istorija gerokai skyrėsi nuo asmeniškos.

Vasaromis su tėvais atostogaudavome prie ežero, palapinėje. Netoli buvo vienkiemis, kuriame gyveno dvi netekėjusios seserys – Verutė ir Apaliutė. Už jų namo, miškelyje, buvo laukymė, pilna akmenų, ir ten buvo galima rasti gerų, riebių sliėkų. Aš mėgau žvejoti, tad natūralu, kad ten dažnai lankydavausi. Ir kartą mane ten kasinėjanti aptiko Apaliutė ir paprašė, kad toje vietoje geriau nekasinėčiau. Paklausiau – kodėl? Ir tada ji man papasakojo, kad ten stovėjo kluonas, kuriame buvo laikomas šienas. Po tuo šieniu septyni jų broliai partizanai išsikasė bunkerį. Paskui Juos apsupo rusų kareiviai ir šaudė padegamomis kulkomis. Broliai ten gyvi sudegė, o mes – pasakojo Apaliutė – stovėjome čia, pamiškėje, žiūrėjome ir negalėjome išsидуoti, nes būtų sušaudė arba išvežė į Sibirą.

Tada aš pirmą kartą patyriau pokarį. Man buvo septyneri metai. Akimirksniu tapau tais degančiais broliais ir tomis seserimis, žiūrinčiomis į ugnies apimtą kluoną. Ir šios istorijos pamokos jau niekas nebeatims.

III

Vėliau, supratęs kad degančio kluono vaizdinys persekios iki pat mirties, nutariau jį išmesti, išverkti, išrašyti. Taip atsirado keletas eilėraščių, tarp jų – ir „Trylika brolių”:

*pirmas brolis – motinos pienas
antras brolis – ryškštė per strėnas,*

*trečias brolis – liejasi vynas
ketvirtas brolis – tikras jau vyras
penktas brolis – turtai iš rago
šeštas brolis – pragaras sako
septintas skaistybė, aštuntas neturtas
devintas apakęs, dešimtas apkurtęs
saviškių išduotas vienuoliktas miega
ant veido jam krinta bunkerio sniegas
o dvyliktas brolis pakilt nebegali
tik plaka sparnais, tik daužos į žemę*

*jį juodvarnis angelas tempia lyg šunį
(net veidas pamėlęs iškištas liežuvis)
o tryliktas brolis sušaudytas stebis:
jie žadėjo prikelt mus miškely
su kitais nebežydais
su kitais neberusais
su kitais nebelietuviais
su kitu nebemanim*

IV

Darsyk istoriją patyriau, kai mano dėdė Vytautas Cinauskas papasakojo apie Sibiro tremtį – jį išvežė 1941-aisiais, dar visai vaiką. Jie gyveno taigoje, barake, ant kalno, kur žiemą – minus 50. Numirėlių žiemą ten niekas nelaidojo, jie sukraunami už vartų, tik prieš tai rusų kareivėlis kirviu išnešamam numirėliui perskelia galvą – kad kartais „neapsimestų”. O palaidos pavasarį, kai žemė atšils. Palaidos tuos, kurių nebus sugrauzusios lapės.

Žiemomis tame lageryje mirdavo labai daug žmonių. Beje, suaugusiųjų už lagerio zonos neišleisdavo, o vaikus – prašom. Kur jie be tėvų nubėgs, tegu pažaidžia miške...

Ir tie vaikai susigalvodavo visokių žaidimų, pavyzdžiui, nusiridendavo nuo kupetos viršaus sušalusį numirėlį, atsisisėdavo ant jo ir – pirmyn nuo kalniuko! Tada palieka „rogutes” apačioj, lipa ant kalno ir pasiima kitas...

Tada išmokau dar vieną Lietuvos istorijos puslapį. Istorijos, kurią patyrus galima pabusti, suprasti, atleisti, užmiršti ir gyventi toliau.

TELKINIAI

St. Petersburg, FL

„Saulutės“ mokinukai: praėjusių mokslo metų Vasario 16-osios minėjime ir Velykų metu.

Lietuvių žinios

Klubo valdybos priešpiečiai

Dar taip neseniai pradėti rengti ketvirtadienio priešpiečiai Lietuvių klube jau tapo populiariu pažmoniu mūsų apylinkėse. Kiekvieną ketvirtadienį ne tik gražus skaičius klubo narių juose atsilanko, bet ir vis dažniau sulaukiame svečių svetimtaučių bei trečios, ketvirtos kartos lietuvių.

Priešpiečiai kiekvieną savaitę būna įdomiai klubo narės Irenos Adickienės aprašomi savaitiniame Gulfport miestelio leidinyje „The Gabber“, kuris yra nemokamai platinamas ir plačiai skaitomas visoje Tampa Bay apylinkėje.

Atsilankiusius svečius, dažnai pamininius apie savo lietuvišką kilmę, gražiai sutinka valdybos pirmininkė ir, jei svečiai pageidauja, aprodo klubo patalpas, biblioteką, supažindina su gausia lietuvių dailininkų paveikslų kolekcija, medžio drožiniais. Ne vienas svečias ne tik pasigardžiuoja lietuviškais valgiais, bet ir valdybos „krautuvėlėje“ nusiperka gintaro, meno dirbinių, lietuviškos duonos ir kitų skanumynų. Dažnas jų nustemba, sužinojęs, koks puikus lietuviškas kultūrinis centras yra Tampa Bay apylinkėje.

„Saulutės“ lituanistinė mokykla pradėjo naujus mokslo metus

„Saulutės“ lit. mokykla duris naujiems 2012–2013 mokslo metams atvėrė rugsėjo mėn. 9 d., sekmadienį, 9:30 val. r. Jeigu turite klausimų, prašome skambinti Jūratei Navickas 727-821-7055. Registracijos anketas ir daugiau informacijos apie „Saulutės“ veiklą rasite adresu: www.saulute.com. „Saulutės“ adresas: Amerikos lietuvių klubas, 4880-46th Ave. N. St. Petersburg, FL 33714

Šv. Jeronimo parapijos festivalis

Jau treči metai kaip Šv. Jeronimo parapija kviečia Lietuvių klubą dalyvauti jos rengiamame tarptautiniame festivalyje, kuris rugsėjo mėn. 30 d. po šv. Mišių 12:30 val. p. p. vyks Education Building. Įėjimas į festivalį nemokamas.

Klubo valdyba ir talkininkai festivalio lankytojams pateiks informaciją apie Lietuvą, mūsų liaudies meną, lietuviškus maisto patiekalus, o „Saulės“ ir „Ritmo“ šokėjai palinksmins dalyvius liaudies ir pramoginiais šokiais.

Malonu pastebėti, kad parapijos muzikos direktorius Tom Kurt save

kildina iš Lietuvos ir ne vieną kartą yra apsilankęs Lietuvių klube.

Išlydėjome amžinybėn

Mirtis – neišvengiama duotybė. Kiekvienas su ja skaudžiausiai susiduria netekę artimųjų žmonių. Trumpame laikotarpyje Lietuvių klubo nariai amžinybėn išlydėjo tris savo nares.

A. a. Roma Vilčinskaitė-Mastienė, ilgametė Lietuvių klubo narė, po ilgos ir sunkios ligos mirė rugpjūčio mėn. 13 d. Nuliūdę liko: vyras Viktoras, sūnus dr. Linas, marti dr. Raminta, mylimas anūkas Adomėlis. Velionės pageidavimą pildant, privačios laidotuvės vyks Čikagoje.

Lietuvių klubo Kultūros būrelis, kurio aktyvia nare a. a. Roma buvo, pasiges jos. Jos neeilinis dailiojo žodžio perdavimo talentas praturtindavo kultūrinės popietės. Ji aktyviai dalyvavo jas planuojant ir vedant. Romos sceninė patirtis ruošiant koncertus, paskaitas, minėjimus buvo itin vertinami. Šv. Kazimiero misijoje ji buvo nepamainoma šv. Mišių skaitovė.

Pasigendame Tavęs, miela Roma, ir liūdime palydėję Tave Amžinybėn.

A. a. Elena Krasauskienė, Lietuvių klubo narė, mirė rugpjūčio 30 d., sulaukusi 95 metų amžiaus. Elena, kartu su vyru inž. Mečiu Krasausku (mirusiu anksčiau), buvo aktyvūs klubo nariai, ėjo įvairias pareigas, talkino kultūrinėje veikloje, dainavo klubo chore ir patarimais bei finansine parama rėmė klubo kelių praplėtimo planus. Paskutiniu metu Elena dėl pablogėjusios sveikatos klube nesilankė.

Po pamaldų Šv. Vardo bažnyčioje velionė buvo palaidota Memorial Park kapinėse, St. Petersburg, FL, prie vyro a. a. Mečio. Liko liūdinti dukterėčia Vida Dugan ir sūnėnas Anthony Stulpinas.

A. a. Margarita Petrikaitė, Lietuvių klubo narė, aktyvi choro ir bažnytinio giedojimo grupės dalyvė, mirė tragiškomis aplinkybėmis rugsėjo 1 d. A. a. Margarita buvo anksčiau mirusių dr. Juozo ir Onos Petrikų, uolių Lietuvių klubo narių, duktė.

Lietuvių klubo valdyba ir nariai reikšia užuojautą visiems mirusiųjų šeimų nariams, artimiesiems ir draugams.

St. Petersburg „Lietuvių žinios“

Washington, DC

JAV Atstovų rūmų Užsienio reikalų komiteto pirmininkė Ileana Ros-Lehtinen ir Lietuvos ambasadorius JAV Žygmantas Pavilionis, apsirengęs tradiciniais kubiečių vyriškais marškiniais *guayabera*.

Kalbos apie laisvę, gera nuotaika ir kubietišškai kepto paršiuko kvapas LR ambasadoje

ROSSETA VINGEVIČIŪTĖ-WILBUR

Rugsėjo 11-osios išvakarėse Lietuvos Respublikos ambasadoje susirinkusius demokratinės plėtros srityje dirbančių JAV nevyriausybinių institutų vadovus, Baltijos šalių, Ukrainos ir Kubos bendruomenių atstovus Lietuvos ambasadorius Žygmantas Pavilionis sveikino atvykus į Laisvės ambasadą.

Renginio garbės viešnia – JAV Atstovų rūmų Užsienio reikalų komiteto pirmininkė Ileana Ros-Lehtinen, trumpoje, bet pakilioje kalboje pasižliaugė, jog Lietuva ne tik iškovojo savo laisvę, bet padeda kitoms laisvės vis dar siekiančioms šalims.

Ambasadorius Pavilionis kartu

su Jungtinio Baltijos-Amerikos komiteto (JBANC) vadovu Karl Altai paragino vakaro svečius kreiptis į JAV Kongresą su prašymu rugpjūčio 23-iąją oficialiai minėti Juodojo kaspino dieną, kaip tai yra daroma Europos Sąjungoje bei Kanadoje. I. Ros-Lehtinen linkėjo galva, pritardama šiam sumanymui.

Iš Kubos kilusi I. Ros-Lehtinen dėkojo Lietuvos ambasada, antrus metus iš eilės rengiančiai neformalų amerikietiška kubietiška laisvės ir demokratijos šalininkų susitikimą. Beje, iš Miami atskridusį ir gardžiai paršelių iškepusį virėją Ros-Lehtinen pristatė asmeniškai ir sakė, jog jis tai daro geriausiai visame mieste. Galiu patvirtinti, jog vakaro dalyviai tam tikrai neprieštaravo.

Lietuvos ambasadoje tą vakarą dalyvavo ir Kubos moterų ir Motinų prieš represijas asociacijos prezidentė Sylvia G. Oriondo, prieš metus viešėjusi Vilniuje, kur vyko Demokratijos bendrijų forumas. P. Orondo sakė, jog ji susižavėjo Lietuva ir Vilniumi.

Tokie renginiai padeda įvertinti tai, ką Lietuvai jau pavyko iškovoti ir sukurti, ir suvokti, kokia vertybė yra laisvė, klausantis kubiečių pasakojimų apie tai, kas vis dar vyksta taip netoli nuo Florida esančioje saloje.

Spėju, jog kalbas Lietuvos ambasados kiemelyje apie Kubos žmonių laisvę girdėjo ir Kubos diplomatai, mat Kubos interesams atstovaujanti Šveicarijos ambasada yra gretimame pastate.

New York, NY

LR gen. konsulas – Apreiškimo parapijos piknike

VILIUS GAVEIKA

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas su žmona Vyte bei konsulato darbuotojais sekmadienį, rugsėjo 16 d., dalyvavo New York Apreiškimo parapijos rytinėse Mišiose ir po jų surengtame tradiciniame piknike. Generalinis konsulas pasveikino visus gausiai susirinkusius tautiečius ir džiaugėsi, kad toks kasmet organizuojamas renginys tarsi paskelbia naujo darbinio sezono pradžią. V. Sarapinas visiems palinkėjo, kad naujasis sezonas būtų kupinas gražių ir prasmingų darbų, naujų idėjų, giedrios nuotaikos ir geros sveikatos. Generalinis konsulas pakvietė Lietuvos piliečius aktyviai dalyvauti LR Seimo rinkimuose bei patariamajame referendume dėl Visagino atominės elektrinės statybos. „Esu giliai įsitikinęs, jog balsuodami Jūs parodysite savo patriotiškumą ir pilietiškumą. Patikėkite, nuo to, kaip Jūs balsuosite šiandien, priklausys mūsų Lietuvos likimas rytoj“, – sakė jis. V. Sarapinas taip pat priminė, jog spalį visi kartu minėsime mūsų tautos poeto Maironio 150-ąsias gimimo metines, kitais metais – legendinių Lietuvos lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą

LR gen. konsulas Valdemaras Sarapinas.

80-metį. „Ateinančių metų antrąjį pusmetį Lietuva pirmininkaus Europos Sąjungos Tarybai, ir mes visi turime drauge pasistengti, kad žinia apie tai būtų plačiai paskleista ir New York bei visoje Amerikoje“, – sakė jis. Savo apsilankymu pikniko dalyvius pagerbė Mount Carmel parapi-

„Colorado Romas“ ir Elžbieta Kungytė.

jos klebonas, Apreiškimo parapijos administratorius prelatas Joseph Calise, invokaciją sukalbėjo kunigas Vytautas Volertas. Renginio dalyviai vaišinosi skaniu lietuvišku maistu – kugeliu, balandėliais ir kotletais, o norintieji ragavo ir šalto „Švyturio“ alaus. Šventės metu grojo ir dainavo „Colorado Romas“, nestigo mėgėjų

Arūno Tirkšliūno nuotr.

pašokti pagal jo melodingai įdainuotas lietuviškas dainas. Didelio populiarumo susilaukė JAV Lietuvių Bendruomenės New York apygardos pirmininkės Ramutės Žukaitės organizuota loterija, kur laimingieji laimėjo daugybę prizų.

LR gen. konsulato New York info

Chicago, IL

Lietuvos ūkio ministras – DePaul University

DANGUOLĖ KVIKLYTĖ

Lietuvos Respublikos ūkio ministras Rimantas Žylius rugsėjo 20 d., ketvirtadienį, lankėsi DePaul University Čikagoje. Universiteto ekonomikos profesoriaus Animesh Ghoshal kvietimu jis tarptautinės pinigų ekonomikos kurso studentams papasakojo apie 2008–2009 m. pasaulinės ekonominės krizės neigiamas pasekmes Lietuvoje ir kaip šalies Vyriausybė, pasinaudojusi šia proga, įvykdė reikalingas ekonomines reformas. Po keletą metų trukusio spartaus ekonominio augimo, krizei atėjus, Lietuvos ekonomika atsidūrė kritiškoje padėtyje. Jos bendrasis vidaus produktas (BVP) gerokai sumažėjo, eksporto rinka susitraukė, šaliai grėsė socialiniai neramumai. Tais metais dabartinė Lietuvos Vyriausybė idėmiai peržiūrėjo valstybinį biudžetą, sumažino išlaidas ir suvaldė valstybinę skolą. Norėdama gauti daugiau pajamų, Vyriausybė pradėjo valstybės valdomų įmonių reformą, pirmiausia – susistemino jų finansinę apskaitą, tai padėjo tiksliau nustatyti įmonių pelną ir jų galimą įnašą į valstybės iždą. Prof. Ghoshal atkreipė dėmesį į tarptautinius ekonominius rodiklius, kurie rodo, kad Lietuvos ekonomika atsigauna ir kad šalies Vyriausybės ekonominė strategija veikia kur kas veiksmingiau, negu kai kurių kitų Europos Sąjungos narių. Jis

Iš k.: DePaul University ekonomikos prof. Animesh Ghoshal ir LR ūkio ministras Lino Klimavičiaus nuotr.

pažymėjo, kad jam ir jo studentams yra ne tik garbė priimti LR ir Europos Sąjungos narės ūkio ministrą, bet ir nepaprasta proga kartu su svečiu patyrinėti dabartinę ekonominę padėtį. Draugiškas ir prieinamas ministras Žylius iš studentų susilaukė nemažai klausimų. Vienos valandos numatytas susitikimas užsitęsė beveik dvi valandas. Ministro paskaitos taip pat klausėsi jį atlydėję: Lietuvos investicijų plėtros įstaigos „Investuok Lietuvoje“ generalinė direktorė Milda Dargužaitė, įstaigos vyr. projektų vadovė Katerina Samoilovič, „Lit-

huanian Trade Office“ Čikagoje atstovas Linas Klimavičius ir LR generalinio konsulato Čikagoje darbuotoja Agnė Vertelkaitė.

Lietuva – kaip Sacharos dykuma

Atkelta iš 3 psl. dešimtmečių pagerės, arba būsime priversti atsivežti darbo jėgos iš Azijos, Afrikos, Kinijos. Antrąjį variantą pasirinkusi visa Vakarų Europa ir su mažomis išlygomis – JAV. Bet darbo jėgos atsivežimas iš svetimųjų kraštų – tik milžiniškos problemos atidėjimas atečiai ir naujų milžiniškų problemų skatinimas – dėl būsimųjų nesutarimų kultūriniais, religiniais, ideologiniais klausimais. Paklaustas, ar esama politinės valios mums išlikti lietuviams, politikos apžvalgininkas pasakė, jog tokios valios jis nematąs. Valatkos teigimu,

jis net nematąs elementariausių apmąstymų. Lietuvos politika – visiškai sufragmentėjusi, kaip ir visos Europos politika. Lietuva dabar gyvena ketverių metų ciklu. O Lietuvos Vyriausybė – dar mažesniais laiko ciklais: nuo vieno sprendimo iki kito potvarkio. Toliau į priekį niekas nežiūri, globaliau niekas nemąsto. Kaip bebūtų gaudu, o šiandieniniams politikams mąstyti apie egzistencinius tautos reikalus nėra nei laiko, nei noro. Dabartinėse lietuviškosiose partijos apie tokius reikalus nėra net kam mąstyti.

„Draugą“ galite užsisakyti ir internetu:
www.draugas.org

Ar bus atkurti Tolminkiemio vargonai?

RIMANTAS GUČAS

Artėja 300-osios Kristijono Donelaičio gimimo metinės. 1979-aisiais, anuomet pagerbiant 200-ąsias didžiojo poeto mirties metines, pavyko atstatyti Tolminkiemio bažnyčią. Siekiant kuo rūpestingiausiai atkurti originalų, K. Donelaičio laikus menantį jos pavilą, buvo atlikti nuodugnūs ir įvairiapusiai tyrimai. Tuomet atstatyti ne tik mūrai, bet gana tiksliai rekonstruotas ir bažnyčios interjeras. Tik vargonai – neatkurti.

Dabar, sulig Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 3 d. nutarimu „Dėl 2014 m. paskelbimo Kristijono Donelaičio metais ir Kristijono Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių minėjimo 2010–2014 metų programos metmenų“, manoma ir tai padaryti. Kaip viena iš K. Donelaičio istorinio paveldo atgaivinimo priemonių numatytas vargonų Tolminkiemio bažnyčioje pastatymas.

Praėjo daugiau nei dveji metai, tačiau neteko girdėti, kad ta linkme būtų buvę kas nors rimtesnio nuveikta, kad bent būtų pradėti aptarinėti vargonų atstatymo darbų klausimai. Tokie darbai nedaromi skubotai ir atmetinai. Svarstant Tolminkiemio vargonų atkūrimo koncepciją, reikia turėti omenyje, kad vargonai yra ne šiaip muzikos instrumentas. Tai – labai svarbus bažnyčios patalpos elementas, savo išvaizda suteikiantis jai harmonijos, o skambesiu – gyvybės. Tolminkiemio atveju vargonų svarba yra dviguba, nes jie susiję su K. Donelaičio asmeniu, buvę pastatyti pastarojo rūpesčiu. Vargonus padirbęs Karaliaučiaus rūmų vargondirbys Adam Gottlob Casparini (1715–1788) buvo žinomas ir vertinamas Prūsų Lietuvos meistras. Mūsų dienomis Casparini vardas žinomas ir vertinamas jau pasauliniu mastu. Būtų neatsa-

kinga Tolminkiemioje pastatyti „šiaip“ vargonus. Projektas bus prasmingas ir įdomus tik tuo atveju, jeigu bus maksimaliai pagrįstai atkurti Casparini vargonai.

Pastaraisiais metais Vakarų šalyse istoriniai vargonai ne vien restauruojami. Vis dažniau statomos jų kopijos. Europoje jau sukaupta nemaža panašių darbų patirties.

Christ Church (Rochester, NY) pastatyta Vilniaus dominikonų bažnyčios Casparini vargonų kopija.
www.esm.rochester.edu nuotr.

Atkuriant (rekonstruojant) istorinius vargonus, reikia surinkti pakankamai žinių, pagrindžiančių sprendimus. Tolminkiemio atveju galimybės yra nebologos, nes archyvuose yra išlikę nemažai medžiagos apie kitus Casparini vargonus, juoba kai kurie jų buvę panašaus dydžio. Yra išlikę ir konkrečių duomenų apie vargonų techninius ypatumus. Bet svarbiausia, kad yra išlikę ir pačių Casparini vargonų. Jis yra jų pastatęs apie 45, daugiausia Prūsų Lietuvoje, bet ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (Groß Hertzogthum Litthauen, kaip jis pats rašė). Vilniaus Šventosios Dvasios bažnyčios

Casparini vargonai, statyti 1776 m., stebina žinovus darbo tobulumu. Manoma, kad Casparini darbo vargonai yra Adakavo bažnyčioje. Šio meistro statybos metodai yra žinomi ir neblogai ištirti tiek dokumentuojant ir restauruojant jo vargonus minėtose bažnyčiose, tiek ir statant Vilniaus vargonų kopiją Rochester, NY (JAV) katedroje. Yra kelių Casparini vargonų liekanų ir dabartinės Lenkijos bažnyčiose. Taigi, nereiktų „graibytis“ tamsoje.

Kadangi vargonai yra labai svarbus interjero elementas, pirmiausias tikslas yra atkurti jų fasadą. Vienintelė išlikusi Tolminkiemio vargonų fasado nuotrauka yra gana blogos kokybės, tačiau jos pakanka išvelgti vargonų dydžiui, proporcijoms ir pagrindiniams fasado komponavimo principams. Pagal ją galima surasti analogiškus Casparini vargonus kitose buvusioje Rytprusių bažnyčioje ir pagal juos padaryti fasadą Tolminkiemiu. Pavyzdžiui, Bartuose (dab. Barciany, Lenkija) tebėra išlikęs labai panašus Casparini vargonų fasadas. Ir pastatymo metai ne taip jau skiriasi: Tolminkiemioje vargonai buvę pastatyti 1746 m., Bartuose – 1749 m. Taip pat iš archyvų yra žinomi Tolminkiemio vargonų korpuso matmenys. Taigi, medžiagos vargonų korpusui su fasadu įtikinamai atkurti netrūksta.

Apie išdėstymą težinoma, kad yra buvusios dvi klaviatūros ir 13 registų raktų. Greičiausiai tai buvę vieno manualo vargonai su pedalais. Registrus reiktų parinkti pagal kitus panašaus dydžio Casparini vargonus. Tolminkiemioje galėtų būti pakartoti šiam meistriui būdingi registrai. Vilniaus ir Adakavo Casparini vargonuose yra gerai išsilaikę įvairių registų vamzdžiai. Jų gamybos ypatumai jau nebologai ištirti. Ypač metalo vamzdžius turėtų dirbti meistras, mokantis senąją metalo apdirbimo

technologiją. Esminis istorinių vargonų atkūrimo uždavinys – tinkamai juos intonuoti ir suderinti. Ir čia yra iš kur imti pavyzdį – minėtuose Adakavo vargonuose yra išlikęs autentiškas intonavimas. Yra nustatyta, kokia galėjusi būti ir senoji darna.

Atsakingi, ypač tokie nacionalinės svarbos projektai kaip istorinių Adam Gottlob Casparini ir memorialinių Kristijono Donelaičio vargonų Tolminkiemioje atkūrimas, niekuomet nepaliekami vieno meistro nužiūrai. Būtina sudaryti specialią komisiją iš specialistų, turinčių pažinimą ir patirties restauruojant bei atkuriant istorinius vargonus. Turint omenyje, kad Lietuvoje tokių specialistų grupės surinkti nepavyks, reikia kviesti ir iš užsienio. Juoba projektas jau pats savaime yra tarptautinis: Tolminkiemis yra Rusijos administruojamoje teritorijoje, bus atkuriami vokiečių meistro vargonai. Švedijos specialistai, renge Vilniaus Casparini vargonų dokumentaciją, yra sukaupę daugiausia žinių apie šio meistro darbo braižą. Visose šiose šalyse yra žmonių, gerai pažįstančių Baltijos regiono ir Casparini vargonų statybos meno tradicijas ir galinčių projekte prasmingai dalyvauti. Tik specialistų komisijai išsprendus visus klausimus ir parengus rekonstrukcijos projektą, bus galima ieškoti meistrų, dirbsiančių pačius vargonus.

Istoriniai vargonai ar jų rekonstrukcijos paprastai turi savitą, nepakartojamą charakterį, kas labai vertinama tūkstančių naujų beveidžių instrumentų šviesoje. Jeigu Tolminkiemio bažnyčioje būtų deramai atkurti istoriniai Casparini vargonai, šis įvykis nepraeitų nemačiomis. Tarptautinė vargonų bendruomenė sutiktų juos su dideliu susidomėjimu, Tolminkiemio garsas ir trauka keleriopai išaugtų.

Naujos V. Landsbergio knygos „Rezistencijos pradžia“ pristatymas

GITANA MERKELIENĖ

Rugsėjo 11-ąją Vilniuje Pilies gatvėje esantys Signatarų namai buvo pilnut pilnutėliai. Į juos suguzėjo Sąjūdžio veikėjai, Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarai, žurnalistai, studentai ir visi, kam rūpi giliau pažvelgti į istorijos vingius, mat tą vakarą buvo pristatyta Europos Parlamento nario, profesoriaus Vytauto Landsbergio knyga „Rezistencijos pradžia. 1941-ųjų birželis: dokumentai apie šešių savaitių Laikinąją Lietuvos Vyriausybę“.

Renginį vedė lietuvių filologas, žurnalistas, politikos ir kultūros apžvalgininkas Vidmantas Valiušaitis. Apibūdindamas knygos pavadinimą, žurnalistas pabrėžė, kokią svarbą istorijoje turi dokumentai bei jų prieštatai. Diskusijoje taip pat dalyvavo, komentavo ir faktus tikslino filosofas, Vilniaus Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas Kęstutis Girnius bei istorikas Mindaugas Tamošaitis.

Apie 1941 m. vyriausybę yra nemažai spragų. Kalbant apie ją, neretai net suplakama Laikinosios Lietuvos vyriausybės ir LAF'o veikla. Anot V. Valiušaičio, „šiandien labai

Prof. Landsbergis kalbėjo apie knygos atsiradimo priežastis.

dažnai pastebima istorikų klaida, kai ištraukiamas kažkoks vienas įvykis ir jis komentuojamas, neatsižvelgiant į įvykių visumą“. Neįvertinama, jog visi Laikinosios Lietuvos Vyriausybės nariai rizikavo savo gyvybe – buvo prasidėjęs karas, taigi sąlygos ir aplinkybės buvo itin sudėtingos. Reikėtų įvardyti ne tik ministrų, bet ir patarėjų – tuometinės

inteligencijos – veiklą.

Europos Parlamentaras prof. Landsbergis, kalbėdamas apie knygos atsiradimą, pabrėžė keletą dalykų. Šis leidinys nebuvo planuotas. Signatarą įskaudino kontroversinės kalbos dėl mirusio rezistentų Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio perlaidojimo, triukšmas dėl žydų holokausto. Knygos autoriaus teigimu, „apie 1941

m. Birželio sukilimą ir Lietuvos Laikinosios vyriausybės veiklą tiesiog per mažai žinoma, visa matoma tik vienu tuometinės Vokietijos genocidinės politikos kampu“. Komentuodami 1941-ųjų karo pradžią, daugelis bandė primesti iš seno suformuotą tiesą, neva vokiečiai peržengė Sovietų Sąjungos sieną, neatsižvelgdami į tai, jog Lietuva buvo prieš tai okupuota, užgrobtą. O kiek istorinėse-politinėse diskusijose girdėta iškraipymų dėl tuometinei vyriausybei deklaruoto antisemitizmo, koncentracijų steigimo VII forte?

Tad noras šviesti mąstančią visuomenę, remiantis tikrais dokumentais, o ne iškraipytomis nuomonėmis ir paskatino profesorius išleisti 100 puslapių knygą. Knygos autorius norėjo, kad visi žinotų „apie faktus, kaip ir kada vyko laisvės norinčios Lietuvos pasipriešinimas“. Iš čia ir kilo knygos pavadinimas „Rezistencijos pradžia“.

Renginio metu buvo puiki galimybė ne tik pagilinti savo istorijos žinias, bet ir įsigyti naująją profesoriaus V. Landsbergio knygą su jo parašu.

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loresetim@gmail.com

Vilnius (ELTA) – Ministro pirmininko Andriaus Kubiliaus kvietimu Vilniuje su oficialiu vizitu lankosi Vengrijos Vyriausybės vadovas Viktor Orbán (antras iš d.). Vengrijos premjeras lankėsi Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse, kur dalyvavo susitikime su politiniais kaliniais ir tremtiniais. V. Orbán Antakalnio kapinėse pagerbė žuvusiuosius už Lietuvos laisvę. **Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.**

Mainais už pastatus Maskvoje Lietuva Rusijai ketina išnuomoti sklypą Vilniuje

Vilnius (BNS) – Kad gautų savo nuosavybėn Maskvoje valdomą nekilnojamąjį turtą, Lietuva žada Rusijai atiduoti ambasados pastatą su žeme Žvėryne ir už simbolinę kainą išnuomoti didžiulį sklypą gyvenamojo namo statybai.

Lietuvos ir Rusijos vyriausybių susitarimo projekte numatyta, kad Rusija Lietuvos nuosavybėn perduos ambasados Maskvoje ir šalia esančio devynių aukštų viešbučio, Jurgio Baltrušaičio namų (senas Lietuvos ambasados pastatas) patalpas ir penkių kambarių butą Zemlianoj valgatvėje. Taip pat 99 metams už 1 rublio metinį nuomos mokestį bus išnuo-

moti sklypai, kuriose šie pastatai stovi.

Pagal sutarties projektą, Lietuva Rusijos nuosavybėn išipareigotų atiduoti ambasados pastatą Latvių gatvėje ir 99 metams išnuomoti jam priskirtą sklypą. Taip pat 4,882 kvadratinį metrų ploto sklypą, esantį Blindžių gatvėje. Čia rusai norėtų pastatyti gyvenamąjį namą ir ambasadoriaus rezidenciją. Rusija nebeteks vadinamojo alytnamio Turniškėse. Kuri nors susitarimo šalis minėtą turtą perleisti tretiesiems asmenims gali tik gavusi išankstinį rašytinį kitos šalies sutikimą. Tarp Lietuvos ir Rusijos vyriausybių vyksta derybos dėl susitarimo sąlygų.

Vengrija apdovanojo prof. V. Landsbergį

Vilnius (ELTA) – Vengrija apdovanojo profesorių, Europos Parlamento narį Vytautą Landsbergį už aktyvų dalyvavimą kuriant vieningą Europą.

„Už ypatingą indėlį skatinant universalias laisvės vertybes, už aktyvų dalyvavimą kuriant vieningą Europą ir plėtojant Lietuvos-Vengrijos tarpusavio santykius, Vengrijos prezidentas Janos Ader apdovanoja

prof. V. Landsbergį“, – forume sveikinimą perdavė Vengrijos valstybės sekretorius Peter Szijjarto, atsakinęgas už užsienio reikalus ir išorinius ekonominius santykius. V. Landsbergis, padėkojęs už gautą apdovanojimą, pažymėjo, jog Lietuvą ir Vengriją sieja tiek istorinė praeitis, tiek ir ateities perspektyvos. V. Landsbergis pabrėžė, jog svarbu kurti solidarią Europą – idealų ir vertybių sąjungą.

Lietuvaitės – pasaulio vicečempionės

Antalija (BNS) – Turkijoje pirma kart istorijoje vykusiame kurčiųjų pasaulio paplūdimio tinklinio čempionate Birutė Aleknavičiūtė ir Ingrida Milkintaitė iškovojo sidabro medalius. Lietuvaitės finale 0:2 nusileido čempionėmis tapusioms ukrainietėms Julija Jaroševska ir Aliona Onokalo. Čempionato pusfinalyje B. Aleknavičiūtė ir I. Milkintaitė nuga-

lėjo kitą Ukrainos duetą Alina Zagrebelko ir Kateryna Poliščiuok, kurios pasidabino bronzos medaliais. Iš viso turnyre Lietuvos pora iškovojo šešias pergalės ir tik kartą suklupo finale. Kurčiųjų pasaulio paplūdimio tinklinio čempionate moterų turnyre iš viso dalyvavo 24 komandos iš 13 šalių.

Įvertintas J. Lapinskaitės vaidmuo

Anapa (ELTA) – Janina Lapinskaitė už vaidmenį Algimanto Puipos filme „Miegančiųjų drugelių tvirtovė“ apdovanota Rusijoje pasibaigusiame XXI kino festivalyje „Kinošok“. Nuo 1992 m. Anapos kurorte prie Juodosios jūros kasmet rengiamas festivalis „Kinošok“ sukviečia kino kūrėjus ir žiūrovus iš Rusijos, NVS šalių, Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Ši met festivalis vyko rugsėjo 13–23 d. Konkursinėje programoje

„Šoko ribos“ dalyvavo Skirmantos Jakaitės filmas „Galim susitikt, galim nesusitikt“, sukurtas Vilniaus dailės akademijoje. Pernai „Kinošok“ pagrindinėje konkursinėje programoje geriausia buvo pripažinta režisieriaus, scenaristo Sauliaus Drungos vaidybinė kino juosta „Anarchija Žirmūnuose“. 2010 m. festivalyje pagrindinį apdovanojimą laimėjo Šarūno Barto vaidybinis filmas „Eurazijos aborigenas“.

Paskelbti Baltarusijos parlamento rinkimų rezultatai

Minskas (BNS) – Per rugsėjo 23 d. vykusius rinkimus į Baltarusijos parlamentą išrinkti 109 deputatai iš 110. Balsuoti atėjo 74,2 proc. rinkėjų. Skelbiama, kad nė vienas opozicijos narys nebuvo išrinktas į parlamentą rinkimuose, kuriuos prezidento Aleksandr Lukašenka priešininkai vadina suklustotais, siekiant smarkiai išpūsti rinkėjų aktyvumą.

Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) vadovaujama tarptautinė stebėtojų misija paskelbė, kad rinkimai nebuvo nei laisvi, nei nešališki arba konkurencingi. Tuo tarpu Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) stebėtojų misijos vadovas pareiškė, kad įvykę parlamento rinkimai buvo demokratiniai ir atitinkantys nacionalinius įstatymus.

Balsuoja prezidentas A. Lukašenka, kurį lydi sūnus Nikolaj. EPA nuotr.

Prieš pat rinkimus dvi opozicinės partijos – Baltarusijos liaudies frontas ir Jungtinė piliečių partija –

atsisakė juose dalyvauti. Dar trys opozicinės partijos pareiškė nepripažinsiančios balsavimo rezultatų, kadangi į rinkimus kišosi vykdomoji valdžia.

JAV prezidentas atmeta Izraelio spaudimą

Washington, DC (BNS) – JAV prezidentas Barack Obama paskelbtuose komentaruose Izraelio reikalavimus nubrėžti aiškias ribas, kurių neturėtų peržengti branduolinių ambicijų siekiantis Iranas, prilygino triukšmui, į kurį jis stengiasi nekreipti dėmesio.

Izraelio premjeras Benjamin Netanyahu neseniai paragino Jungtines Valstijas nubrėžti „raudoną liniją“ Teherano branduolinėje programoje, kurią peržengus Amerika turėtų imtis veiksmų. B. Obama, duodamas in-

terviu televizijos CBS laidai „60 Minutes“, sakė suprantantis ir pritarantis B. Netanyahu reikalavimams, kad Iranui neturi būti leista įgyti branduolinių ginklų, nes tai keltų pavojų abiem šalims ir visam pasauliui, taip pat paskatintų ginklavimosi varžybas. Tačiau prezidentas pridūrė: „Kai kalbama apie mūsų nacionalinio saugumo sprendimus – jaučiu spaudimą daryti tik tai, ko reikia Amerikos žmonėms. Ir ketinu stabdyti bet kokį triukšmą, kuris yra kitapus.“

M. Romney paskelbė 2011 m. mokesčių duomenis

Washington, DC (BNS) – JAV respublikonų kandidatas į prezidentus Mitt Romney paskelbė 2011 m. mokesčių duomenis, kurie rodo, kad jis mokėjo 14,1 proc. pajamų mokestį. M. Romney 2011 m. mokesčiai atsiejo 1,9 mln. JAV dol. Respublikonų kandidatas yra paviešinęs 2010 m. mokesčių deklaraciją, pagal kurią jis su-

mokėjo apie 3 mln. JAV dol. Didžiausias JAV pajamų mokesčio dydis yra 35 proc. M. Romney daugiausia gyvena iš investicijų gaunamų pajamų, kurių mokestis sudaro tik 15 proc. Kritikai, įskaitant ir prezidentą Barack Obama, ragino jį paskelbti daugiau mokesčių deklaracijų.

Prie ginčytinų salų Kinija siunčia lėktuvus

Beijing (Delfi.lt) – Kinija pranešė ketinanti siųsti bepiločius lėktuvus stebėti aplinkos prie kelių salų Rytų Kinijos jūroje. Verdant ginčui su Japonija, Kinija nori kiek įmanoma priartėti prie salų. Sprendimas priimtas po sėkmingos bandomosios programos, atliktos rugsėjo 23 d. Salos priklauso Japonijai, tačiau teises į jas reiškia ir Kinija bei Taivanas.

Kinijoje salos vadinamos Diaojū, o Japonijoje – Senkaku.

Kinijos valstybinė žiniasklaida pranešė, kad iki 2015 m. Kinija nori nusiųsti prie salų bepiločių lėktuvų ir įtaisyti stebėjimo bazines, bet nepaminėjo, kada tiksliai bazės bus įrengtos. Kinija su įtūžiu sutiko žinią, kad rugsėjį Japonijos vyriausybė įsigijo salas iš privačių savininkų.

Britanija ir Kanada kurs bendras diplomatines misijas

Londonas (BNS) – Didžioji Britanija su Kanada užsienio šalyse turės bendras diplomatines misijas. Į susitarimą dėl bendrų diplomatinių misijų užsienyje bus įtraukta Australija ir Naujoji Zelandija. Tikimasi,

jog tai suteiks Didžiajai Britanijai daugiau galimybių užsienyje mažesne kaina. Kampanijos tikslas yra išplėsti šalių diplomatinių darbuotojų tinklą ten, kur nei Londonas, nei Ottawa neturi įkūrę savo ambasadų.

Indijoje potvyniai milijonus žmonių paliko be pastogės

Delis (BNS) – Smarkūs potvyniai paliko be pastogės per milijoną gyvenotojų Indijos šiaurės rytuose, kur sveikatos apsaugos tarnybos paskelbė pavojų dėl galimo ligų protrūkio. „Iki šiol potvyniai paveikė 18 iš 27 rajonų Asa-

me, kuri per pastarąją savaitę buvo perkelti daugiau nei milijonas žmonių, o 11 žmonių nuskendo per atskirus įvykius“, – sakoma Stichinių nelaimių valdymo agentūros pranešime.

SPORTAS

Didelė L. Verzbico nelaimė

EDVARDAS ŠULAITIS

Amerikoje lietuviai turi tik vieną pasaulio čempioną – Luką Verzbicą (Verzbickas), kuris, dar būdamas jaunių klasėje, yra laimėjęs pasaulio čempionatus triatlone ir duatlone. Lukas yra iškovojęs ir daugiau pergalių bėgime. Jis vienas iš nedaugelio sportininkų, 1 mylią įveikęs per mažiau nei 4 minutes.

Tačiau šių metų liepos 31 d. treniruočių metu Colorado Springs, CO vietovėje, Lukas nukrito nuo dviračio (dėl staigaus pasūkio atsimušę į apsauginę atramą).

Didelis straipsnis apie Luką „Chicago Tribune” dienraštyje

Žinomas žurnalistas Philips Hersh rugsėjo 15 d. „Chicago Tribune” laidoje parašė išsamų straipsnį apie Luko nelaimę ir jo reabilitaciją po jos.

Straipsniui atpasakoti reikėtų daug vietos, tad apsiribosiu tik tuo, kad gydytojai po nelaimės abejojo, ar Lukas iš viso galės vaikščioti.

Tačiau įvyko, galima sakyti, stebuklas, ir bėgikas pradėjo gana greitai atsigauti. Apie tai telefonu mums papasakojo jo mama Rūta Verzbickienė, buvusi Lietuvos 3 km bėgimo čempionė. Tad Luko patėvio R. Bertulio, jo mamos bei gydytojų pastangos nenuėjo veltui – sportininkas atsigavo daug anksčiau, nei buvo tikėtasi.

„Gyvenu, kad bėgčiau“ – knygelė apie maratonininkę Ž. Balčiūnaite

EDVARDAS ŠULAITIS

Mus pasiekė po pašalinimo į didįjį sportą grįžti besirengiančios žymios maratonininkės Živilės Balčiūnaite gyvenimą apžvelgianti knygelė. Ši 1974 m. balandžio 3 d. Vilniuje gimusi ilgų nuotolių bėgikė yra daugkartinė Lietuvos čempionė, Lietuvos rekordininkė, olimpinių žaidynių bei pasaulio čempionatų dalyvė. 2010 m. Barselonoje ji tapo Europos maratono čempione, tačiau

Knygelės apie žymiąją maratonininkę Živilę Balčiūnaite viršelis.

po varžybų dopingo komisija Živilės organizme rado neleistinų preparatų, nors ji visą laiką tvirtino, jog nieko neleistino nevartojo, tik nėštumo skausmus malšinančius vaistus. Lietuvė buvo nubausta – jai uždrausta dvejus metus dalyvauti sporto varžybose, iš jos atimtas Europos čempionės medalis. Balčiūnaite ir jos treneris Romas Stanislovaitis išleido

Dabar Lukas atlieka reabilitaciją JAV olimpiniam centre Colorado Springs, yra prižiūrimas gerų daktarų. Kasdien Lukui skiriama nemažai procedūrų, universiteto jis dar nelanko. Tikimasi, tai vaikas galės daryti nuo sausio mėnesio.

Lukas Verzbicas.

Paklausus, kada Lukas galės pradėti treniruotis, jo mama atsakė, jog tikimasi, kad tai bus 2013 m. vasara. Ji taip pat mano, kad ši nelaimė tik dar labiau užgrūdins sūnų ir jis su dar didesniu entuziazmu bei ryžtu, kurio Lukui nedinga, sieks naujų pergalių.

Tad palinkėkime Lukui visiško pasveikimo bei naujų laimėjimų. To tikslas – dalyvavimas 2016 m. olimpiadoje Rio de Janeiro.

nemažai pinigų, kovodami dėl šio, jų nuomone, neteisingo apkaltinimo, tačiau tai negelbėjo. Živilės pašalinimo laikas jau baigiasi, tad sportininkė aktyviai ruošiasi tarptautinėms varžyboms bei naujiems laimėjimams (o jų lietuvė tikisi dar pasiekti).

Čia minimame leidinyje „Gyvenu, kad bėgčiau” Ž. Balčiūnaite rašo: „Sportuoti planuoju iki 50 metų, nuo 40-ies bėgsiu už veteranus. Maratonas – suaugusiųjų, o ne vaikų sportas, čia su metais auga stažas, patirtis. Treneris sako, kad dviejose olimpiadose dar tikrai turiu dalyvauti, o trenerio juk reikia klausyti.

Dar būdama vaikas sakydavau, kad noriu įeiti į istoriją, kad žmonės žinotų, jog gyveno tokia Živilė. Mama visada ramindavo: ‘Vaikeli, nusileisk ant žemės.’ Svajotoja buvau, mama ‘Svaipata’ vadino. Bet mane jau po truputį įtraukia į istoriją, juk nebūčiau avinas, jei to nepasiečiau. Reikia labai norėti, kad svajonės pildytųsi.”

Živilė su vyru Andriumi jau spėjo susilaukti šeimos pagausėjimo. „Vyras dabar didžiausias mano padėjėjas. Jis suprato, koks sportininko gyvenimas, todėl nutarė pagelbėti. Atvažiuoja į stovyklas, pridėjęs lauktuvių, drabužių, jei reikia, atsiunčia”, – apie savo ištikimą vyrą kalba bėgikė.

Šią įdomią knygelę su gausybe spalvotų fotografijų padėjo išleisti būrelis Živilės rėmėjų. Ją verta įsigyti visiems šios maratonininkės gerbėjams. Šių eilučių autoriui leidi-

ŠVENTADIENIS

25 Eilinis sekmadienis

Didžiausias yra tas, kuris yra paskutinis

KUN. VYTENIS VAŠKELIS

Jėzus, keliaudamas per Galilėją, mokiniams pranašavo apie savo neišvengiamą kančią, mirtį ir prisikėlimą, ir Jo žodžiai pribloškė juos. Mokytojas jau buvo padaręs nemažai stebuklų, įrodančių, kad tikrai yra daugiau negu pranašas, bet kai Jis antrą kartą prabilo apie būsiantį likimą, mokiniai Jo žodžiais netikėjo. Jiems kur kas lengviau buvo tikėti, kad Jis yra laukiamas Mesijas, kuris stebuklingais – žmones išlaisvinančiais bei gydančiais – ženklais liudija savo dievišką kilmę, nei imti ir pripažinti, kad Jo brutali mirtis ant gėdingo kryžiaus, prie kurio be gailėsčio buvo kalami nusi-kaltėliai, yra kiekvienam asmeniui ir visai žmonijai skirta aukščiausia ir neįkainojama dovana.

Nors svarbiausiuose gyvenimo lūžiuose visada glūdi nauja prasmė ir perspektyva, bet iš prigimties „trumparegiui” žmogui sunku matyti tuos dalykus, kurie atsiveria anapus horizonto. Tik dieviška malonė pajégia atidengti „kraštelį” to dangaus grožio, kurio pilnatvė slypi mylinčio Jėzaus širdyje. Kai mus apšviečia perkeičiančioji Jo šviesa, keičiasi mūsų vidus, tai ypač pasi-rieškia mąstymo srityje. Tada žmogui nebekyla klausimas, „kodėl Mokytojas turėjo kentėti ir net mirti”, bet jis sako: „Kitaip ir būti negalėjo! Amžina šlovė Tam, kuris dėl manęs (viso kosmoso atžvilgiu) tapo panašus į vos įžiūrimą smeigtuko galvutę!”

Kai auga žmogaus intelekto koeficientas kviečiant į savo širdį Šventąją Dvasią, tada jis vis geriau suvokia, kad be Dievo malonės kiekvieno individo protavimas anksčiau ar vėliau tampa sujauktas ir miglotas, nes jo puikybė yra ragana, kuri taip užburia, kad ne tik materiją jis ima vertinti labiau už dvasią, bet, vertinant jo praktiškus veiksmus, asmeninių sprendimų nebederina su Aukščiausiuoju, todėl pradeda prasilenksti su jam skirtu galutiniu egzistencijos tikslu ir rizikuoja patirti apgailėtiną nesėkmę, pakliuvęs į dvasinės kapituliacijos neišnarpliojamas pinkles.

Kas kita, kai žmogus, kaip gyvenimo piligrimas (plg. Mk 9, 33), iš savo vidaus iškelia etinių dalykų svarbą, ir, užuot ginčijęsis su kitais apie žmogaus orumą žeminantį nesveiką konkurencinį pirmavimą, vadovaujasi Dvasios išmintimi bei skelbia dvasines tiesas (plg. 1 Kor 2, 13). Tikintysis paprastai ir atvira širdimi priima tai, kas ateina iš aukštesnio autoriteto – iš paties Vieš-

paties. Jis supranta, kad nėra blogai siekti pirmosios vietos, jei tas troškimas yra apsvarstomas ir viduje kaip gimimo stebuklą patiriantis kūdikis „išnešiojamas”. Kadangi jis stengiasi kiekvieną mintį taip pakreipti, kad ji paklustų Aukščiausiojo protui (2 Kor 10, 5), todėl susilaukia vis didesnio Jo palankumo, kuris padeda įveikti rafinuočiausią puikybę, kuri dažnai ir nepastebimai atsėlina su kuklaus avinėlio kailiu.

Žinoma, nelengva žmogui, tarnaujančiam kitiems, stengtis būti labai nuolankiam ir nesitikėti mažiausios padėkos, pagyrimo ar kitokio atlygio. Bet jis nesigėdija save vadinti tarnu (plg. Lk 17, 10), nes dėl Dievo Sūnaus garbės atliekama tarnystė žmogų veda į gilesnį suvokimą, jog, pavyzdžiui, altruistiška parama meldžiantis už dvasiškai sužeistą ligonį arba užmirštant asmeninius reikalus, dėmesingai bendraujant su juo ir kitais įvairiais būdais teikiant pagalbą jau savaime yra didis tarnavimo kitiems atlygis, nes ne tik teikia psichologinį pasitenkinimą (beje, jo nesureikšminame), kai matome, jog ligonis sveiksta, bet kai neužmirštame kilniausios intencijos: „Visos mūsų pastangos ir triūsas, tiesa, ne visada teikiantys greitų rezultatų, pirmiausia yra skiriami Dievui, kuris geriausiai žino, kada, kaip ir kur savo malones išganingai panaudoti bei paskirstyti tiems, kuriems labiausiai reikia.”

Jėzus, tik dėl mūsų tapęs visiškai nuo kitų priklausomu kūdikiu, apkabino vieną mažą vaiką ir susitapatino su juo sakydamas: „Kas dėl manęs priima tokį vaikėlį, tas priima mane, o kas priima mane, tas ne mane priima, bet Tą, kuris yra mane siuntęs” (Mk 9, 37). Taigi Jis tęsia dieviškos kūdikystės misiją, nes joje slypi dorybių dovanos – atvirumas tiesai ir jautrumas ją klusniai priimti bei paprastai ir nuolankiai gyventi. Jos yra neskilinėjantys pamatai, ant kurių statomi nedegantys tiltai, jungiantys šio gyvenimo ir netolimos Ateities krantus.

Bernardinai.lt

nį parvežė su bėgike Vilniuje susitikęs dabar Hawaii gyvenantis bičiulis fotografas Saulius Sasnauskas. Knygelėje yra ir dedikacija: „Gerb. Edvardui Šulaičiui – neužmirškite ir bėgimo!”

Ačiū maratonininkei už tokius linkėjimus, nors mano amžiuje apie bėgimą jau reikia pamiršti. Tačiau vis tiek smagu prisiminti jaunus laikus. O Živilei linkime sėkmės ateities karjeroje. Mažiausia, ką ji tu-

ri padaryti, tai vėl iškovoti Europos aukso medalį!

SIŪLO DARBĄ

Sewing/Installing fabric
Women and men can apply.
Reliable, must speak English, have car. Will train. Full time \$10/hr.
Palatine. **847-202-0642**

PASKUTINĖ KADENCIJA.

Prezidento dienoraščiai

VALDAS ADAMKUS

Nr. 63

Reikia parengti bendrą poziciją dėl Rusijos agresijos prieš Gruziją. Į namus pasikviečiau savo patarėją Valterį Baliukonį ir Užsienio reikalų ministerijos sekretorių Žygimantą Pavilionį galutinai apsispręsti dėl Lietuvos pozicijos rytdienos ES vadovų pasitarime. Dar šiandien vakare, kaip mane informavo, man skambins Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy.

2008 metų rugsėjo 1 diena, Briuselis. Atskridęs į Briuselį, pirmiausia nuskubėjau į susitikimą su Gruzijos ministru pirmininku Lado Gurgenidze ir Užsienio reikalų ministerijos vadovais. Laukė didžiulis būrys žurnalistų. Pasakiau, kad Lietuva sieks bendros ES pozicijos, kuri turėtų būti vienareikšmė: Rusija privalo pasitraukti iš okupuotų Gruzijos teritorijų. Taip pat būtina padėti gruziniams atstatyti sugriautus miestus, remti nuo agresijos nukentėjusius šalies gyventojus.

Būtent to manęs ir prašė Gruzijos premjeras bei užsienio reikalų ministrė Eka Tkešelašvili, o ypač – įtikinti ES vieningai pasmerkti Rusijos agresiją.

ES viršūnių posėdis prasidėjo pusvalandžiu vėliau, nei buvo numatyta. Dar spėjau trumpai pasikalbėti su Vokietijos kanclere Angela Merkel ir kai kurių kitų valstybių vadovais.

Pradėdamas pirmąjį specialųjį nuo 2003 metų Europos Vadovų Tarybos posėdį, Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy pareiškė, kad iš salės turime išeiti tik susitarę dėl bendros pozicijos. Europos Parlamento pirmininkas Hansas Gertas Pötteringas smarkiai kritikavo Rusijos veiksmus, o Europos Komisijos pirmininkas José Manuelis Barroso kalbėjo aptakiau, nors taip pat neigiamai atsiliepė apie Maskvos agresiją.

Po jų man pirmajam buvo suteiktas žodis. Pasakiau, kad ES turi tvirtai pareikalauti, kad Rusija pasitrauktų iš okupuotų Gruzijos teritorijų. Vienas po kito kalbėję kitų valstybių vadovai taip pat smerkė Maskvos agresiją. Pirmasis nesiimti sankcijų prieš Rusiją paragino Ispanijos ministras pirmininkas José Luisas Rodriguezas Zapatero, bet ir jis pareiškė, kad ES negali pripažinti teisėtu dalies Gruzijos teritorijos atplėšimo. Buvo laukiama, kad tik Kipras ir Italija gali atvirai nepritariti Rusijos agresijos kritikai. Tiesa, prieš posėdį Prancūzijos prezidentas N. Sarkozy man sakė, kad porą kartų kalbėjosi su Silvio Berlusconi ir esą šis žadėjęs neprieštarauti bendrai ES pozicijai.

Kipro prezidentas Dimitris Chrostofias, nors ir santūriai, pripažino, kad Maskvos veiksmų negalima pateisinti, tik ragino nesiimti griežtų sankcijų. S. Berlusconi sėdėjo vos per tris kėdes nuo manęs. Mačiau, kaip jis nervinasi. Žodžio paprašė paskutinis, kai jau buvo aišku, kokios pozicijos laikysis ES. Kalbėjo piktoku tonu, sakė, jog beveik kasdien bendrauja telefonu (tik nepasakė su kuo) ir nemato jokio reikalo skubėti priimti sprendimų dėl Rusijos veiksmų Gruzijoje. Jis siūlė sudaryti tarptautinę komisiją, kuri ištirtų, kas

kaltas dėl karinio konflikto, ir aiškino, kad jį išprovokavo gruzinai. Galiausiai Italijos premjeras pasisakė prieš sankcijas Maskvai, bet nesi-priešino bendrai ES pozicijai, kad reikia pasmerkti jėgos naudojimą Pietų Kaukazo regione. S. Berlusconi taip pat pritarė, kad Prancūzijos prezidentui N. Sarkozy būtų suteiktas mandatas vykti į Maskvą ir reikalauti įvykdyti šešių punktų susitarimą dėl ugnies nutraukimo.

Manau, ES priėmė kompromisinį sprendimą. Bet ir tai Maskvą gali suerzinti, ypač Lietuvos pozicija. Galime sulaukti neigiamos Rusijos reakcijos. Tačiau tenka rinktis: tik formaliai deklaruosime demokratinės vertybes, bet nieko nesiimsime, kai jos trypiamos, ar, rizikuodami užsitraukti pyktį, jas realiai ginsime.

2008 metų rugsėjo 3 diena, Vilnius. Stebina kai kurie mūsų laikraščiai. Vakar vienas dienraštis pranešė, kad ES nesutarė dėl bendros laikysenos Rusijos atžvilgiu, nors tai – tik visuomenės dezinformavimas, nes Briuselyje vienbalsiai buvo priimtas nutarimas, kuriuo smerkiami Maskvos kariniai veiksmai Gruzijoje. Šiandien tas pats laikraštis didžiausia antrašte skelbia jau priešingą teiginį: „Europa pademonstravo vienybę.“ Kas gi pasikeitė per naktį?

Daviau išsamų interviu Japonijos spaudai apie ES vadovų susitikimą ir požiūrį į Rusijos veiksmus Gruzijoje.

2008 metų rugsėjo 24 diena, Niujorkas-Čikaga. Susitikau su kelių valstybių vadovais. Kalbėjomės apie glaudesnę dvišalį bendradarbiavimą ir grėsmę viso pasaulio finansiniam stabilumui žlungant pasitikėjimui JAV bankais ir smunkant akcijų kursams.

Po pietų su Alma trims dienoms išskridome į Čikagą, nes vis viena reikia laukti rugsėjo 29 dieną numatyto susitikimo su JAV prezidentu George’u W. Bushu.

2008 metų rugsėjo 29 diena, Vašingtonas. JAV neatslūgsta įtampa dėl finansų krizės. Bankų griūtis tęsiasi. Atstovų Rūmai atsisakė suteikti 770 milijardų dolerių paskolą bankams gelbėti, nuotaikos prastos. Net nuogastavau, kad mano susitikimas su prezidentu G. W. Bushu gali būti atšauktas. Tačiau viskas vyko pagal programą.

Pirmiausia pusvalandį bendravau su viceprezidentu Dicku Cheney jo kabinete. Svarstėme energetikos problemas. Vėliau 45 minutes Ovaliniame kabinete dalykiškai ir labai šiltai kalbėjausi su prezidentu G. W. Bushu. Vėl daug dėmesio skyrėme Lietuvos energetikos situacijai, atkreipiau pašnekovo dėmesį į pasunkėšiančią mūsų padėtį, kai kitų metų pabaigoje būsime priversti uždaryti Ignalinos atominę elektrinę. Pasakiau G. W. Bushui, kad siekiame tarti su Europos komisija – norime leidimo tik pratęsti antrojo bloko eksploatavimą, kol pasistatysime naują atominę elektrinę, ir prašiau jo apie tai pasikalbėti su ES pirmininkaujančios Prancūzijos prezidentu Nicolas Sarkozy. G. W. Bushas žadėjo mums padėti. **Bus daugiau.**

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDymo SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

„Lituanicos“ futbolininkai pirmenybėse nežaidžia

EDVARDAS ŠULAITIS

Po daugiau nei 60 metų aktyvios veiklos Čikagos „Lituanicos“ vyrų komanda nutarė neregistruoti savo futbolininkų „Metropolitan Soccer“ lygos pirmenybėse. To pagrindinė priežastis – pinigai, nes registruojantis būtų reikėję sumokėti apie 4,000 dol., kurių klubas neturi. Buvo tikimasi, kad pavyks surengti vasaros mažojo futbolo turnyrą, kuris anksčiau klubui atnešdavo pajamų. Deja, to nepavyko padaryti dėl įvairių intrigų. O ir iš kitų šaltinių nebuvo galimybių sukaupiti reikiamų lėšų registracijai.

Pernai dabartinis klubo pirmininkas Virgilijus Marčinskas už savo pinigus futbolo vienuolikei buvo nupirkęs naują uniformą. Anot jo, jeigu atsirastų futbolo entuziastų, kurie paaukotų daugiau pinigų, kitais metais „Lituanicos“ vyrų komanda vėl galėtų žaisti pirmenybėse. Reikia manyti, kad tarp Čikagos lietuvių

yra nemažai tokių, kuriems pakloti tūkstantį ar porą nebūtų didelė problema. Bėlika tik laukti ir tikėtis. „Lituanicos“ klubo pirmininko V. Marčinsko tel. (630) 209-6259.

Klubo veteranai vis dar rungtyniauja

„Lituanicos“ futbolo klubo dvi veteranų komandos dar tebežaidžia pirmenybėse. Aktyvios yra 30 ir vyresnių bei 40 ir vyresnių vienuolikės. Šiomet 30 ir vyresnių futbolo vienuolikė tapo savo lygos čempione.

Praėjusį šeštadienį 30 ir vyresnių vienuolikė pralaimėjo „Eagles“ komandai 4:8, o 40 ir vyresnių komanda to klubo atstovus nugalėjo net 8:1.

Beje, maždaug prieš 40 metų „Lituanicos“ futbolo klubas turėjo net 6 komandas. Viena jų kartą tapo „Metropolitan“ lygos čempione ir ilgą laiką buvo tarp geriausių Čikagos ir apylinkių komandų.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Prieš šimtą metų ir dabar (I)

Iš 1912 m. moksleivės prisiminimų

Šiandien rugsėjis – pasaulio jaunimo mėnuo. Jo pirmoji diena – didelė šventė. Vaikai ir jaunimas grįžta į mokyklas. Žymi ši diena ir išeivijos lietuviukams, savaitgalio mokyklų moksleiviams, kurių tėvai pasiryžę priauglį mokyti lietuviškai. Bet ypač puošni ji yra Lietuvoje, kai gražiais, siuvimo įmonėse gamintais drabužėliais papuošti vaikai, tėvelių ir mamų lydimi, būsimiems savo mokytojams nešdami gėles, žengia per mokyklų slenksčius ir erdviuose klasių kambariuose, aprūpintuose televizijos ekranais, kompiuteriais, garso perdavimo įranga, sėda prie patogių mokyklinių stalų. Asmeniui susižinojimui savo mokykliniame krepšyje turi dar ir po nešiojamąjį telefoną. Už klasių čia pat – kambariai poklasiniams užsiėmimams, sporto salės, kieme – aikštės. Mokykla pasiekiamą per 10–20 minučių. Miestuose – valdiškomis susisiekimo priemonėmis, dviračiais ar pėstute, miesteliuose – bent grįstais takeliais, kaimuose – lauko takeliais arba geltonaisiais autobusiukais. Namuose mokiniams skirtas kambarys arba bent jo kampas, jeigu keli šeimos nariai eina į mokyklą, su staliuku, kėde, lentynėlėmis knygoms. Dažnai dar ir priedai: kompiuteris namų darbams, televizorius. Tai šie 2012-ieji mokykliniai metai.

O čia skaitytojams pateikiami prisiminimai yra apie tokius pat 1912 metus. Tikimasi, kad jie bus įdomūs, ypač jaunesniems, kurie ano meto Lietuvos, o ypač jos kaimiško gyvenimo, visiškai nepažįsta, nes net ir istorikai apie tai retai ką teparašo. Prisiminimus paliko Kovarsko (dabar – Kavarskas) apylinkėje gimusi, vėliau šiame miestelyje mokytojavusi, 1990 m. Čikagoje mirusi mokytoja Ona Kiauliūtė-Daniusevičienė, jauniausia iš penkių – dviejų brolių ir trijų seserų – šeimos narių. Iš rankraščio prisiminimus nurašė duktė Irena Daniusevičiūtė-Kirkuvienė. Man teko uždavinys juos suredaguoti ir paruošti spaudai. Tai darydamas, stengiausi netrumpinti, nenuolti nuo Daniusevičienės rašybos, nors kai kur kalbos ir rašybos pataisymai buvo neišvengiami. Reikėjo praleisti ir pasikartojimus – kai kurias sakinių dalis arba net ištus sakinius. Kai kuriuos sakinius teko perrašyti. Tad, mieli skaitytojai, dėmesio: apie mokyklą Lietuvoje prieš 100 metų.

Bronius Nainys

Pirmieji metai

Pradėjau ją lankyti 1912 metų rudenį, aštuonerių metų sulaukusi. Man buvo pasiūta pora naujų suknučių, kelios poros apatinių baltinių, žinoma, drobinių, bet ir šiltų bajinių. Marškinius pasiuvo mano vyresnė sesuo Verutė, o suknutes, paltuką ir apatinius – mano geriausios draugės Manisiutės mama. Tais laikais parduotuvėse nieko pagaminto, išskyrus kojines, nosines, skareles, nebuvo. Buvo tik visokių medžiagų. Žmonės jas pirkė, patys siuvosi drabužius arba nešdavo pas siuvėjus. Taip buvo ir man: mama nupirko reikiamą medžiagą, kaimo siuvėja, Manisiutės mama, man viską pasiuvo. Pasiuvo ji man ir šiltą kepurę, iš tos pačios medžiagos kaip ir paltukas, mamos austo rudos spalvos čerkaso. Kai visas pasiruošimas buvo baigtas, mama išnuomavo man kambario kampą pas mokyklos sargą.

Mokyklos sargas turėjo valdišką butą: tai buvo vienas didokas kambarys. Čia pat, netoli lango, buvo ir maža virtuvė. Prie durų, palubų, buvo pakabintas toks kabantis guolis, pritvirtintas prie lubų. Jame galėjo sutilpti du-trys žmonės. Užlipimui priremtos kopėčios. Čia miegodavo pats šeimininkas – sargas. Gryčioje (taip tas kambarys buvo vadinamas – B. N) stovėjo viena didelė lova ir dar buvo pastatyta vienguba lova man miegoti. Patalynė buvo atvežta iš namų: šiaudų prikimštas šienikas, lininė paklodė, plunksninė pagalvė ir stora vatinė antklodė. Turėjau teisę naudotis stalu pamokoms ruošti. Mama atvežė maisto, sargienė man išvirdavo valgį – kartu prie šeimos tame pačiame puode. Mano drabužiai buvo sukrauti į medinę skrynute, kurią laikiau po lova. Kambaryje buvo švaru, šilta, šviesu ir tylu. Gryčioje dar buvo pečiukas ir šilta sienelė, keturi langai. Ji užėmė be-

Prisiminimų autorė Ona (Aniutė) Kiauliūtė-Daniusevičienė gimė 1904 m. gegužės 6 d. Lietuvoje, Anykščių rajone, Kovarsko valsčiuje, Žvirblėnų kaime. Baigusi Kovarsko pradžios mokyklą, įstojo į Ukmergės „Saulės“ gimnaziją. Įsigijusi mokytojos specialybę, mokytojavo Kovarske, tame pačiame Aukštaitijos miestelyje, kuriame ji savo mokslus pradėjo. Pasakodavo, kad dauguma jos mokinių buvo už ją net vyresni, nes tais laikais mokslas buvo sunkiai prieinamas, ir tik kantrūs veržlesnieji galėjo į mokyklas patekti. Pirmąjį pasaulinį karą Aniutė praleido Rusijoje, o Antrąjį – Vokietijoje. Kartu su vyru Juozu užauginusi dvi dukras Birutę ir Ireną, ir išleidusi už lietuvių vyrų, mirė Čikagoje 1990 m. vasario 8 d. Palaidota lietuvių šv. Kazimiero kapinėse.

(Nuotrauka daryta apie 1935 metus).

veik pusę namo. Kita už mažo prieangio didesnė pusė buvo padalinta į dvi dalis – tai moksleivių bendrabutis: mažesnė dalis mergaitėms, didesnė – berniukams. Už bendrabutį mokėti nereikėjo. Taip pat be užmokescio buvo duodamos malkos kurui ir žibalas lempai. Čia pečius buvo geras ir didelė ilga šilta siena. Ji atskyrė berniukų ir mergaičių kambarius ir juos abu šildė. Siena nesiekė lubų, tad ant jos berniukai susikraudavo šlapius batus, kojines, autus. Mergaitės, eidamos miegoti, paimdavo pagalį ir visą tą „šlamštą“ suversdavo berniukams ant jų guolio. Prasidėdavo ginčai, barniai, dažnai buvo kviečiamas ir tame pačiame kieme gyvenęs mokyklos vedėjas. Jis bardavosi, kaltininkus baudavo.

Mergaičių kambariye nebuvo šviesos, nebuvo nei lempos, nei stalo, tik narai miegoti – išilgai per visą kambarį. Pamokų ruošti jos eidavo pas sargą. Berniukų kambariye buvo didelis stalas, aplink jį – suolai, o virš stalo – didelė šviesi lempa. Toji lempa per šiltos sienos viršų pakankamai šviesos duodavo ir mergaitėms: bent pasikloti patalą ir pasirošti miegui. Dar ir dėl tos šviesos jos versdavo nuo mūrelio visą berniukų sukrautą mantą į jų narus, kurie irgi buvo nusitęsę per visą kambarį. Ant

to pečiuko berniukai ir valgį virdavosi, nes kitos vietos nebuvo. Tačiau dažniausiai jie nieko nevirdavo, bet valgydavo iš namų atvežtą šaltą maistą, nes kiekvieną šeštadienį po pamokų jie eidavo arba važiuodavo namo. Gerti berniukai galėjo tik šalto vandens, kartais net su ledais. Nes geriamas vanduo buvo laikomas prieangy, žiemą užšaldavo. Tokį vandenį gėrė visi mokiniai. Kai jau buvau antrame ir trečiame skyriuose, man irgi teko miegoti mergaičių bendrabutyje. Rudenį ir pavasarį, kai būdavo neišbrendamas purvynas, kelias patvinęs upeliais ir per sraunią upę būdavo sunku persikelti laiveliu, dėl baimės apsiverst, ypač kai plaukdavo užas, namiškiai atveždavo maisto visai savaitei ir mane palikdavo bendrabutyje.

Mokykla

Mokykla buvo čia pat, kitoje pusėje kiemo. Kiemas – didelis. Prie mokyklos buvo ir vedėjo butas. Jis užėmė pusę mokyklos: keturi kambariai ir didelė virtuvė. Bute gyveno vedėjas, jo žmona ir keturi vaikai. Vedėjas buvo lietuvis Kazys Žilinskas, bet jo žmona buvo lenkė, todėl namuose visi kalbėjo lenkiškai, nors Žilinskienė mokėjo nebloginai lietuviškai, tik kalbėdavo „su akcentu“. Žinojome, kad Žilinskas buvo didelis lietuvis patriotas, ir su lenke gyventi jam buvo sunku. Bet vaikai gerai kalbėjo ir lenkiškai, ir lietuviškai. Po buto langais buvo didelis, tvora aptvertas, vaismedžių sodas, už jo – vedėjo daržai ir nedidelis 3 hektarų javų laukas. Vedėjas dar laikė karvę, kelias kiaules, vištų. Ūkį prižiūrėjo tarnaitė, nes Žilinskienė rūpinosi tik vaikais. Ji buvo jauna, labai graži ir iš didelio miesto.

Kitą pastato pusę užėmė mokyklos klasės. Buvo tik du kambariai. Viename buvo pirmas ir ketvirtas skyriai, juose mokė vedėjas, kitame – antras ir trečias skyriai, kuriuose mokytojavo rusė, nemokanti nė žodžio lietuviškai. Bet ji buvo irgi labai graži ir labai gera. Ji aiškindavo dėsotumus dalykus, bet vaikai nieko nesuprasdavo. Nors ir labai stengdavosi, bet viskas veltui. Ji gyveno gretimame dvare, kilometras nuo mokyklos, pas savo gimines ir kasdien eidavo namo. Per metus išmokom skaityti, rašyti, skaičiuoti, bet rusiškai – labai mažai, žinojome tik atskirus žodžius.

Ona (Aniutė) Kiauliūtė – jau mokytoja su kolegomis mokytojais ir mokiniais. Sėdi trečioje eilėje trečia iš dešinės (pažymėta x).

Mokyklą lankė šimtas (gal daugiau) mokinių. Jų amžius buvo įvairus: nuo tokių aštuonmečių kaip aš, iki didelių pusbernių bei pusmergių. Suolai buvo seni, ilgi, penkių vietų, juose sėdėdavo po 6–7 moksleivius. Bet buvo jau ir triviečių, juose sėdėdavo mažesni vaikai, bet irgi po keturis.

Mokytis pradėjau antrame skyriuje, nes mokėjau skaityti ir truputį rašyti lietuviškai, bet nemokėjau skaičiuoti ir nė žodžio rusiškai. Todėl man buvo per sunku, nes rusės mokytojos aiškinimų visiškai nesupratau. Pasiskundžiau mamai. Jos paprašytas vedėjas perkėlė mane į pirmą skyrių. Pasodino į pirmą suolą, ir mokytis pasidarė lengva, suprantama, nes viskas buvo aiškina ma lietuviškai. Net rusų kalba buvo mokoma lietuviškai. Bet ketvirto skyriaus mokiniams vedėjas viską aiškino jau rusiškai, reikalaudamas ir su juo tik rusiškai kalbėti. Ketvirtais mokslo metais jau visi suprato rusiškai, o kai kurie iš jų ir neblogoi kalbėjo. Per tuos pirmuosius mokslo metus aš išmokau skaičiuoti, visus keturis veiksmus iki šimto. Išmokau gerai lietuviškai skaityti ir atitinkamai rašyti. Taip pat pramokau ir šiek tiek paskaityti bei parašyti rusiškai ir daug rusiškų žodžių. Rusiškai mus mokė iš paveikslų, kuriais keliomis eilėmis buvo nukabinėtos sienos. O kai apie juos jau viską „žinodavom“, iš sandėlio mokytojas atnešdavo naujų. Paveikslai vaizdavo gyvulius, paukščius, šliužus, namų apyvokos daiktus, vidaus įrengimus, laukus, pievas, gėles, miškus ir jų gyventojus, augmeniją ir t. t. Tos pamokos buvo labai įdomios, ir mes greit išmokom visų pavadinimus, nors ir svetima kalba.

Prie caro (Rusijos okupacijos laikais – B. N.) mūsų mokykloje visgi buvo dėstoma ir lietuvių kalba. Pirmame skyriuje lietuvių kalbos pamokos vyko kasdien, kituose skyriuose – kartą per savaitę. Mokė tik skaityti ir rašyti, bet nieko daugiau. Mokytojas buvo Žilinskas, geras, bet griežtas. Klasėje buvo tvarka. Nusi kaltusius baudė, kartais net ir aplūdavo, vaikai jo bijojo ir klausė. Jei buvo reikalas, apibardavo ir savo sūnus. Raudonuodavo barami berniukai kaip vėžiai. Tačiau nė vienas iš jų su klasės vaikais nebendravo ir nežaisdavo. Per pertraukas visi eidavo į savo butą ir, tik suskambėjus skambučiui, grįždavo į klasę.

Mokytojas

Mylėjome mes savo mokytoją ir buvome jam klusnūs. Per pamokas sėdėjome labai ramiai, bet per pertraukas baisiai triukšmaudavom, ir niekas mūsų nebardavo, nedraudavo. Išbėgdavom už vartų į laukus, ypač per didžiąją pertrauką. Bėgiodavom uždusę ir sušilę. Kai skambučio pašaukti grįždavom į klases, jose viskas atrodė tamsu, tylu, mėlyna, lyg sutemus. Kol pailsėdavom, viskas vėl atgaudavo savo spalvas. Ir diena vėl tapdavo šviesi. Buvo labai smagu.

Mokytojui nenusikaltau, pamokas paruošdavau, užduotis išmokdavau, o vakare dar padėdavau sargienei iššluoti mokyklą. Bet vieną kartą gavau baudą, visiškai nelauktai ir netikėtai. Buvo taip. Mes skaičiavome, o mokytojas buvo užsiėmęs su ketvirtu skyriumi. Aš greitai padariau, kas buvo užduota (rašėm ant greifelinų lentelių) ir, neturėdama ką veikti, pasiėmiau iš suolo gabalėlį „gutaperčiaus“ – senos baltos vyriškos apykaklės nuolaužą (nežinau,

kur aš ją gavau) – ir sulenčiau tarp pirštų. Bet gabaliukas vienu kraštu atsipalaidavo, išsprūdo ir kaip iššokusį spyruoklė atsitrenkė į suolo kraštą. Ir buvo labai didelis „pokšt“, o klasėje buvo labai tylu. Mokytojas prie manęs priėjo, atėmė „gutaperčą“, paėmė už ausies ir pastatė suole stovėti. Jis matė, kaip labai buvau išsigandusi. Pažiūrėjo, ar padaryta užduotis, patikrino ir liepė stovėti suole iki pamokos pabaigos. Tai buvo mano pirmoji ir paskutinė bausmė. Suole stovėdama prieš klasę jaučiau didelę gėdą. Daugiau gyvenime nebuvau bausta nė kokia bauda. Neklupėjau, nė po pamokų nesėdėjau. Tais laikais vaikai būdavo klusnūs, ypač mergaitės. Tarp berniukų atsirasdavo padaužų, ypač tarp gyvenančių miestelyje, kaimų berniukai buvo santūresni.

Labai mandagūs buvo mokytojo trys sūnūs. Kaziukas buvo ketvirtame skyriuje, Juozukas mokėsi kartu su manim, Vytukas tik kitais metais atėjo į pirmą skyrių. Marytė buvo dar maža ir mokyklos nelankė, tačiau, sulaukusi vos dešimties metų, mirė. Buvo labai graži mergytė. Antrame ir trečiame skyriuose mane mokė jau rusė mokytoja, bet vieną kartą per savaitę lietuvių kalbos mokė vedėjas Žilinskas.

Po Pirmojo pasaulinio karo pabaigos Žilinska i š Rusijos (per karą jie buvo ten pasitraukę – B. N.) vėl grįžo į Kovarską. Bet mokykla buvo sugedusi. Jie išsinuomavo butą ir kurį laiką čia gyveno, nors jau nebemokytojavo. Jiems gimė sūnelis Petras. Kazys Žilinskas tarnavo Lietuvos kariuomenėje, turėjo kapitono laipsnį. Buvo paskirtas Ukmergės karo komendantu. Vaikai ėjo aukštuosius mokslus. Tiek apie savo buvusį mokytoją ir nežinau. Rusė panelė mokytoja į Lietuvą nebegrižo – liko Rusijoje.

Antrieji mokslo metai

Pirmą skyrių baigiau lengvai, nes čia pat gyvenau, todėl pamokoms paruošti turėjau daug laiko. Nueidavau ir į talką sargienei: padėdavau sustumdyti stalus, gražiai nuvalydavau lentą, surinkdavau išmėtytus popierius. Iš arti pažiūrėdavau į paveikslus, iš kurių mus mokė rusų kalbos.

Antraisiais mano mokslo metais man kambario kampo jau nenuomavo. Rudenį į mokyklą eidavau pėsčia. Į mokyklą eiti iš namų buvo nemažas vargas. Kasdien reikėjo sukarti 8 km kelio ir dar tinkamai paruošti pamokas. Reikėjo keltis dar prieš aušrą, praustis, rengtis, skubiai valgyti pusryčius, kad nepavėluočiau ir supėčiau kartu su visais išeiti dar prieš diena i prašvintant. Daug kelio bėgome, irgi kad nepavėluoti. Mokykla buvo kitoje pusėje Kovarsko miestelio, ant aukšto kalno. Kol skubėdami ant to kalno užlipdavome, burnoje pasidarydavo ir kartu, ir sausa. Nam o grįždami, nuo kalno nučiuoždavome, tai nebuvo sunku.

Tačiau, mano laimei, eidavau ne viena. Iš mūsų Žvirblėnų kaimo eidavom devyni vaikai, tad eiti buvo smagu. Į mokyklą reikėjo eiti šešias dienas per savaitę, o kiek dar mokykloje per pertraukas pribėgiodavom! Tad parėjusiai namo prie pamokų prisėsti buvo jau sunku, tuojau apimdavo miegas. Tuoju po vakarienės ruošdavau pamokas. O jų buvo daug. Tad atsigulusi užmigdavau akmens miegu. Rytą – tos pačios „iškilmės“. Ir taip šešias dienas per savaitę, nes į mokyklą reikėjo eiti ir šeštadieniais.

Bus daugiau.

A † A
ZITAI ŽVIRZDIENEI

iškeliavus į Amžinąją Tėvynę, jos vaikus, anūkus ir proanūkę, seseris NIJOLĘ VARDIENĘ ir BIRUTĘ GYLIENĘ, brolių RIMĄ RIMKŲ ir plačią jų giminę giliai užjaučiu.

Gailutė Palionienė

Nepriekaištingo vardo mišlės

Atkelta iš 2 psl.

Ogi nieko. Raulušaitis, kaip ir minėtas K. Jucevičius, gali dirbti toliau – praneša savo principingą nuostatą Prezidentė Grybauskaitė. Jiems netaikomi tokie patys nepriekaištingumo kriterijai kaip Telyčėnui, Gailiui ar Giržadui.

Ir tai reiškia, mieli ponai, kad atvejis įvyko – nuo šiol visi valstybės tarnautojai, ypač aukšti teisėsaugos pareigūnai kaip ir Jucevičius ar Raulušaitis gali skersai ir išilgai pažeidinėti Viešų ir privačių interesų istatymą, savo neveikimu ar aplaidumu daryti testinius nusižengimus ir sulaukti globėjiško Prezidentės „stogo“. Nes pagal Konstitucijos 29 straipsnį „įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams (o Prezidentė yra aukščiausia pareigūnė – D. S.) visi asmenys lygūs“. Juokauju, žinoma. Konstitucijos nuostatų taikymas arba bausmė už jūsų prasižengimus priklausys nuo jūsų lojalumo valstybės vadovei – kaip ir tais laikais, kai ji dar dėstė komunistinę doktriną karjeros ištroškusiems okupacinio režimo pad-

laižiams.

Todėl neapsigaukite – jei jums prokuratūra pareikš įtarimų dėl milijoninių valstybės lėšų iššvaistymo, tai jūs nebūtinai kaip koks ponas Gintautas Kėvišas sulauksite Prezidentės užtarimo ir galėsite tęsti toliau darbą valstybės tarnyboje bei taip pat toliau elgtis su mūsų visų pinigais. Arba Prezidentei ir premjerui pritariamai tylint, kaip koks Stanislovas Šriūbėnas, pagarsėjęs skandalinga milijoninės vertės Gedinio prospekto rekonstrukcija Vilniuje (dėl kurios taip pat iškelta byla), ir dar skandalingesniais žiniasklaidoje paviešintais praturtėjimais, būsite paaukštintas viceministru, atsakingu už šimtamilijonines daugiaučių atnaujinimo lėšas.

Norint Prezidentės akyse įgyti tokį amžiną nepriekaištingo vardo statusą, reikia mažų mažiausiai būti prezidentinės (Liberalų ir centro sąjungos) nariu ir nuolat darbais bei žodžiais įrodinėti savo lojalumą šios partijos globėjai.

Sutrumpinta

Bernardinai.lt

Jūrų muziejuje išslaugytas ruoniukas grįžo namo

Rugsėjo 24 d. Smiltynėje, ties Meškaduobe, į Baltijos jūrą paleistas Jūrų muziejuje išslaugytas ruoniukas Velykis. Ruoniukas į muziejų pateko per Velykų šventes: nidiškiai, paplūdimyje ties Naglių rezervatu pastebėję nusilpusį, vos bejudantį ruoniuką, paskambino Jūrų žinduolių ir paukščių skyriaus vedėjui Arūnui Grušui.

„3–4 savaitių amžiaus gyvūnėlis buvo labai nusilpęs, netekęs daug skysčių. Ant užpakalinės letenėlės pūliavo kąstinė žaizda, svėrė jis tik 14 kilogramų. Iš pradžių Velykis buvo girdomas tik fiziologiniu tirpalu, paskui jau maitinamas per zondą malta silke su priedais – virškinimo fermentais, vitaminais, žuvų taukais. Gyvūnas po truputį stiprėjo ir po mėnesio jau palikęs laboratoriją prisijungė prie muziejuje besipliuškenančių gentainių būrio. Dabar Velykis sveria daugiau nei 50 kilogramų“, – sako A. Grušas. A. Grušas, išslaukęs ir gražinęs Baltijai 23 ruoniukus, tvirtina, kad Velykis išsiskyrė iš kitų augintinių nuolatiniu

dėmesio reikalavimu.

Kiekvieną pavasarį Lietuvos jūrų muziejaus darbuotojai priglobia ir slaugo jūros pakrantėje rastus nusilpusius ruoniukus. Tokiems ruoniukams jau 22 metai muziejus tapo antraisiais namais. Atvežami gyvūnėliai dažnai leisgyviai, o pagiję ir sustiprėję vėl paleidžiami į Baltijos jūrą. Jau keleri metai ir Aplinkos ministerija padeda muziejui rūpintis pamestinukais. Pernai buvo skirta 24,000 litų ruoniukų gydymui ir reabilitacijai.

Mokslininkai teigia, kad, keičiantis Baltijos jūros ekologinei padėčiai, vis daugiau Baltijos pilkųjų ruonių pastebima pietinėje Lietuvos pakrantėje. Juos čia traukia iš šiaurinės dalies atplaukusių žuvų tuntai. Baltijos pilkieji ruoniai (Halichoerus grypus macrorhynchus) – reta, nykstanti rūšis, įrašyta į Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos, Rusijos Raudonąsias knygas. Šie ruoniai Baltijos jūroje gyvena jau 10,000 metų.

ELTA

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Spalio 6 d., šeštadienį, Šaulių namuose** (2417 W. 43rd St., Chicago, IL 60632) vyks Amerikos šaulių sąjungos išeivijoje suvažiavimo pokylis. Pradžia 6 val. v. Daugiau informacijos tel. 773-875-4532.

■ **Trys Šiaurės Amerikos lietuvių chorai** – Cleveland „Exultate“, Toronto „Vолungė“ ir Čikagos „Dainava“ – spalio 14 d., sekmadienį, 2 val. p. p. gerbėjus kviečia atvykti į koncertą Trinity Christian College Ozinga Chapel Auditorium (6601 W. College Dr., Palos Heights, IL). Bilietus galima įsigyti „Lietuvėlėje“, „Seklyčioje“, PLC raštinėje (Lemont, IL), internetu [www. boxofficetickets.com](http://www.boxofficetickets.com) arba „Dainavos“ tinklalapyje [www. dainava.us](http://www.dainava.us), taip pat užsisakyti tel. 800-494-8497. Daugiau informacijos – [www. dainava.us](http://www.dainava.us)

■ **Spalio 20 d., šeštadienį, Amerikos lietuvių teatras „Vitis“** kviečia į spektaklį „Tiktai dėl Tave“, skirtą Maironio 150-osioms gimimo metinėms paminėti. Spektaklis bus rodomas Beverly Arts Center (2407 W. 111th St., Chicago, IL 60655). Pradžia 7 val. v. Bilietus galima įsigyti „Lietuvėlėje“ (5741 S. Harlem Ave., Chicago, IL 60637), kavinėje „Smilga“ (2819 W. 83rd St., Darien 60561), „Lithuanian Plaza Bakery & Deli“ (9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465), Brighton Park ir Marquette Park parapijose.

■ **Lietuvos Dukterų draugijos iškilmingi** „Rudens pietūs“ įvyks spalio 21 d., sekmadienį, 12:30 p. p. PLC didžiojoje salėje, Lemont. Pietų metu bus pagerbta viena pirmųjų draugijos narių, iškilioji visuomenininkė, žurnalistė, filantropė Stasė Semėnienė. Turbūt nerasime mūsų lietuviškoje visuomenėje žmogaus, kuris jos nepažinotų, tad tikimės, kad daug mūsų visuomenės narių atvyks į jai skirtą pagerbimą. Pasivaišinsime skaniais pietumis, pasidalinsime mintimis apie St. Semėnienę, pasiklausysime puikios programos ir išbandysime laimę loterijoje. Vietas prašome užsisakyti tel. 708-499-4845 (Aldona Rukuižienė) arba tel. 708-246-9472 (Milda Jakštienė).

■ **Lapkričio 2 d., penktadienį, 7:30 val.** v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., IL 60636) vyks Sigutės Ach parodos atidarymas ir Roberto Danio poezijos vakaras „Vie natvės paros“. R. Danio poeziją skaitys aktorė Birutė Mar.

■ **Lapkričio 4 d., sekmadienį, Lietuvių dailės muziejuje**, Pasaulio lietuvių centre (14911 127th St Lemont, IL) vyks Vydūno jaunimo fondo 60-mečio minėjimas. Pradžia 12:30 val. p. p.

■ **Pasaulio lietuvių centro madų paroda „Lady in Red“** vyks sekmadienį, lapkričio 11 d., 12:30 val. p. p. centro Ritos M. Riškus salėje. 12:30 val. p. p. kokteiliai; 1 val. p. p. pietūs; 1:30 val.

p. p. madų paroda. Įėjimais 35 dol. Vietas užsisakyti galima tel. 630-257-0153 (Žibutė Pranckevičienė) arba tel. 630-852-3204 (Daina Siliūnienė).

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Kviečiame į New York ir Lietuvos džiazo meistrų improvizacinės muzikos vakarą**, kuris vyks rugsėjo 26 d. „Zebulon“ klube adresu: 258 Wythe Ave., Brooklyn, NY 11211 (www.zebuloncafeconcert.com). Vakarą, kuris prasidės 9:30 val. v., programoje dalyvauja: Dalius Naujo (mušamieji), Emmanuelle Zagoria (vokalas), Marine Futin (vokalas), Jonathon Haffner (gitara), Kenny Wollesen (mušamieji), Doug Wieselmann (gitara) ir Dan Fabricatore (bosas). 10:30 val. v. koncertuos Liudas Mockūnas Trio: Liudas Mockūnas (saksofonas), Artūras Bumšteinas (elektronika, garsas) ir Dalius Naujokaitis (perkusijs). Įėjimas nemokamas.

■ **Rugsėjo 29 dieną, šeštadienį, 6:30 val. vak.** Manhattan Lietuvių Bendruomenė kviečia į susitikimą su rašytoja ir vertėja Laima Vince. Susitikimo metu autorė pristatys vieną iš savo pastarųjų metu išleistų darbų „Journey into the Backwaters of the Heart: Stories of Women Who Survived Hitler and Stalin“. Knygų bus galima įsigyti susitikimo metu. Susitikimas vyks Susivienijimo lietuvių Amerikoje patalpose (307 West 30th St., New York). Įėjimo kaina – 10 dol.

■ **Rugsėjo 30 d., sekmadienį, 2 val. p. p.** lietuviškos šv. Mišios vyks Trijų Karalių (Epiphany) bažnyčioje adresu: 2712 Dumbarton Street, NW, (Georgetown) Washington, DC. Prelatas Algimantas Bartkus aukos Mišias už a. a. Joaną ir Antaną Vaičiulaičius ir už a.a. Petrą Laurikietį. Po Mišių vyks kavutė. Visi kviečiami dalyvauti.

■ **Spalio 12 d. „Landmark’s Embarcadero Center Cinema“, San Francisco** ir „Landmark’s Shattuck Cinemas“ (2230 Shattuck Ave, Berkeley, CA) bus rodomas filmas apie Lietuvos krepšininkų pasirodymą 1992 m. Barselonos olimpiadoje. Bilietai pradedami pardavinėti nuo spalio 9 d. Rodymo laiką galėsite sužinoti ir bilietus užsisakyti tinklalapyje: <http://www.landmarktheatres.com/tickets>

Pranešame, kad priimamos Lietuvių Fondo 2012 m. stipendijų paraiškos. Registruotis ir pildyti elektroninę paraišką, kurią rasite mūsų tinklalapyje www.LietuviuFondas.org (skiltyje „Stipendijos“), galite iki 2012 m. spalio 10 d.

Kreipiamės į visus klausdami, gal kas galite padovanoti Neringos stovyklai tvarkingai važiuojantį mini autobusiuką (van) arba gal žinote, kas galėtų padovanoti? Labai prašytume apie tai pranešti vedėjai Reginai: regina@neringa.org arba 978-582-5592. Ačiū!

Maloniai kviečiame

lietuviškų organizacijų, JAV LB apylinkių, labdaros organizacijų, lituanistinių mokyklų atstovus ir mūsų skaitytojus dalyvauti iškilminguose

laikraščio „Draugas“ pietuose,

kurie vyks spalio 28 dieną, sekmadienį,
Willowbrook Ballroom

(8900 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480)

Pradžia – 1 val. p. p.

Meninę programą atliks jaunoji dainininkė Agnė Giedraitytė

Daugiau informacijos tel.: 773-585-9500 arba el. paštu: administracija@draugas.org

Miko J. Šileikio ir Teofilio Petraičio konkursas

Konkursą rengia Čiurlionio galerija, Inc., Lemont, Lietuvos dailės muziejus, Lietuva ir Lietuvių dailės muziejus, PLC, Lemont. Jis vyks 2013 m. balandžio mėn.

Konkurse gali dalyvauti viso pasaulio išeivijos lietuviai dailininkai, ne mažiau kaip trejus metus gyvenantys ir kuriantys užsienyje.

Konkurso dalyvis gali pateikti 2 kūrinius, sukurtus po 2007 metų.

Kūrinius ir jų nuotraukas būsimam katalogui siųsti iki 2013 m. kovo 15 d. adresu: Lietuvių dailės muziejus, PLC, 14911 127 th St., Lemont, IL 60439

Tel. pasiteirauti 630-257-2034

Miko J. Šileikio premijos už tapybos ar skulptūros darbus: I premija 500 dol.;

II premija 300 dol.; III premija 200 dol.

Teofilio Petraičio premijos už akvareles ar grafikos darbus: I premija 500 dol.; II premija 300 dol.; III premija 200 dol.

Premijas skiria Čiurlionio galerija, Inc. pagal sudarytos komisijos įvertinimą ir siūlymus.

Čiurlionio galerijos, Inc. valdyba

Scena iš spektaklio „Jis ir ji“. Aktorė Birutė Mar ir Aleksas Kazanavičius.

www.bernardinai.lt nuotr.

Daug dėmesio sulaukęs Birutės Marcinkevičiūtės-Mar ir Alekso Kazanavičiaus vaidinamas spektaklis „Jis ir Ji“ lapkričio 4 d., sekmadienį, 2 val. p. p. vyks Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL

Literatūrinis spektaklis „Jis ir Ji“ pastatytas pagal rašytojo Jono Biliūno (1879–1907) ir jo žmonos Julijos Janulaitytės-Biliūnienės (1880–1978) laiškus ir kūrybą. Scenarijaus autorė ir režisierė – Birutė Mar. Vaidina: Birutė Mar ir Aleksas Kazanavičius, dalyvauja: Sigitas Rubis (smuikas).

Ieško giminių

Ieškau promočiutės giminės palikuonių

Ieškau Jokūbo ir Kazimiero Januševičių giminių. Broliai Jokūbas ir Kazimieras Januševičiai galėjo būti kilę nuo Biržų, Pasvalio pusės. Šeimoje be minėtų brolių buvo 3 seserys – Liudvika, Anelė ir dar viena (man vardas nežinomas; turėjo invalidumą). Sesuo Liudvika tarnavo Karpio dvare Joniškėlyje, 1907 m. pagimdė dukrą Kazimierą Januševičiūtę, o 1909 (1910?) m. mirė. Apie 1914 m. mirė ir invalidė sesuo. Lietuvoje gyventi liko sesuo Anelė.

Broliai Jokūbas ir Kazimieras Januševičiai, vengdami karo prievolės caro armijoje, apie 1890–1910

(datos nežinomos, sieju jas su vykusiais įvykiais) emigravo į Ameriką ir ten pasiliko. Apytiksliai iki 1975 m. brolių šeimos palaikė ryšį su Lietuvoje vienintele gyva likusia savo seserimi Anele Januševičiūte-Inkienne, gyv. Eigirdžių km., Telšių raj. Tarp brolių šeimų ir sesers šeimos vyko susirašinėjimas, buvo siunčiami siuntiniai. Žinome, kad Amerikoje gyvenusių brolių J. ir K. Januševičių šeimose augo po 3 vaikus.

Būčiau laiminga, jei pavyktų daugiau sužinoti apie giminės istoriją. Žinias prašau atsiųsti el. pašto adresu s.matulioniene@yahoo.com arba paskambinti tel. +37069968385. Kalbu lietuvių, rusų, anglų kalbomis.

Sandra Matulionienė